

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

นางชนิษฐา สุขทิพย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
พ.ศ. 2559

Teachers' Instructional Leadership for the 21st Century Learning
in Thung Yai Consortium Secondary Schools under
the Secondary Education Service Area Office 12 in
Nakhon Si Thammarat Province

Mrs. Khanista Sooktip

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อและนามสกุล	นางชนิษฐา สุขทิพย์
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสหวทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้ศึกษา นางชนิษฐา สุขทิพย์ **รหัสศึกษา** 2572301014 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา และ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 ในปี 2559 จำนวนทั้งสิ้น 108 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสหวทยาเขตทุ่งใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ(3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาที่ออกแบบโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาควรนำไปใช้เพื่อบูรณาการองค์ความรู้ให้เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและสังคม ครูควรได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอให้สามารถใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและควรได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณ และผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ ติดตาม และช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยอาศัยการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้มีกลวิธีการสอนทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม พร้อมทั้งให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำสำคัญ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สหวทยาเขตทุ่งใหญ่

Independent Study title: Teachers' Instructional Leadership for the 21st Century Learning in Thung Yai Consortium Secondary Schools under the Secondary Education Service Area Office 12 in Nakhon Si Thammarat Province

Author: Mrs. Kanittha Sookthip ID: 2572301014; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Independent Study advisor:** Dr. Ratana Daungkaew, Assistant Professor; **Academic year:** 2016

Abstract

The purposes of this research were (1) to study teachers' instructional leadership for the 21st Century learning in Thung Yai Consortium secondary schools under the Secondary Education Service Area Office 12 in Nakhon Si Thammarat province; (2) to compare teachers' instructional leadership for the 21st Century learning, as classified by teacher position, teaching experience, and educational level; and (3) to study the suggestions for Development of teachers' instructional leadership for the 21st century learning.

The sample consisted of 108 teachers in Thung Yai Consortium secondary schools under the Secondary Education Service Area Office 12 in the academic year 2016, obtained by stratified random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire on teachers' instructional leadership for the 21st Century learning, with reliability coefficient of .96. The research data were analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, t-test, and content analysis.

The research findings were as follows: (1) the overall teachers' instructional leadership for the 21st Century learning in Thung Yai Consortium secondary schools was rated at the high level; (2) teachers with different levels of position, teaching experience, and educational level significantly differed in their overall instructional leadership for the 21st Century learning at the .01 level; and (3) suggestions concerning development of teachers' instructional leadership for the 21st Century learning were as follows: school curriculum designed by stakeholders involved should be implemented to integrate knowledge in order to create innovations responding to the needs of students and society; teachers should be regularly trained on how to use instructional media, innovations, and modern technology to facilitate student learning, as well as to be supported on the budget; and school administrators should supervise, monitor, and help teachers' solving teaching and learning based on classroom research in order to develop modern teaching strategies in line with the changes of society, especially providing opportunities for teachers to share experiences about effective classroom management, and promoting teachers' professional learning community.

Keywords: Teachers' instructional leadership, 21st century learning, Thung Yai Consortium

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์อย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องทุกขั้นตอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ ซึ่งได้เสียสละมาเป็นกรรมการสอบและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในแขนงวิชาการบริหารการศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ในด้านการบริหารการศึกษา จนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ นางมนตรีพิศ บุญมณี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหว่างคลอง ดร.พมศรี ชูรัตน์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ และนางเบญจวรรณ รัตนะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชะรัดชนูปถัมภ์ตลอดจนขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราชทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ทุกท่านที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ชนิษฐา สุขทิพย์

สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	9
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในศตวรรษที่ 21.....	22
งานวิชาการ.....	43
สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12.....	
นครศรีธรรมราช.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้.....	
ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่.....	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12.....	
จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	62

สารบัญ

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา.....	72
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	87
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	113
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	114
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	116
ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าความเที่ยง.....	125
ง หนังสือประสานงาน.....	138
ประวัติผู้ศึกษา.....	147

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	การเปรียบเทียบฐานคติและแนวคิดในศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 21.....15
ตารางที่ 2.2	การสังเคราะห์กรอบแนวคิดจากนักวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษาด้านองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้อยู่ในศตวรรษที่ 21..... 31
ตารางที่ 2.3	แนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู.....33
ตารางที่ 2.4	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่.....48
ตารางที่ 2.5	โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่.....51
ตารางที่ 2.6	การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้จากประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น.....54
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ.....61
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม.....62
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการจัดการหลักสูตรของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....63
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....65
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....66
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....68
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....69

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	71
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง.....	72
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง.....	74
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านรวม จำแนกตามตำแหน่ง.....	75
ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี จำแนกตามตำแหน่ง.....	76
ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง.....	77
ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามตำแหน่ง.....	78
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอน.....	80
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบรายคู่วภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	82
ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบรายคู่วภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	83
ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบรายคู่วภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	84
ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบรายคู่วภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	85
ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86
ตารางที่ 4.22 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการหลักสูตร.....	88
ตารางที่ 4.23 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี.....	89
ตารางที่ 4.24 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการเรียนรู้.....	90
ตารางที่ 4.25 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.26 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ...92	
ตารางที่ 4.27 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน.....93	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู APA.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) การใช้และต่อยอดองค์ความรู้ การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) สภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนากำลังคนที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาต้องเร่งพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงโอกาสการเข้าถึงและเท่าเทียมทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยประสิทธิภาพและคุณภาพด้านผู้เรียนที่ต้องมีความรู้และทักษะสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถาบันการศึกษาในระดับต่างๆ จึงต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนการสร้างความรู้และส่งเสริมความสามารถอย่างหลากหลายให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อนำไปสู่การประกอบวิชาชีพในอนาคตอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องสร้างผู้เรียนไม่ใช่เพียงเน้นด้านวิชาความรู้เท่านั้นแต่ต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทักษะด้านอื่นๆ ในชีวิตจริงของเด็กด้วย โดยต้องจัดระบบการเรียนการสอนที่มุ่งให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละคน และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการศึกษาริเริ่มรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ อีกทั้งโรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาในมิติที่กว้างขึ้น เพราะในปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมที่ไร้พรมแดนมีการติดต่อประสานสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ มากขึ้น จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนแต่ละแห่งต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 และมีการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังคนที่มีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและเทคโนโลยีกับนานาประเทศได้

การจัดการศึกษาของโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นกับปัจจัยด้านครูเป็นสำคัญ เพราะครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ครูเป็นผู้นำที่มีหน้าที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะชีวิต เป็นแบบอย่าง และเสริมสร้างสิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น. 2) โดยเฉพาะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจะเป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียวไม่ได้แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนให้ตนเองเป็น

โค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้และต้องเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.15) ดังจะเห็นได้จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 เกี่ยวกับครุว่าการศึกษามีคุณภาพนั้นจะต้องเริ่มจากการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและการพัฒนาจิตวิญญาณของความเป็นครูเน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนและเป็นเครื่องมือช่วยครูให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557) ดังนั้น ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21” ไม่ใช่ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 20 หรือศตวรรษที่ 19 ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรมการศึกษา ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) (วิจารณ์ พานิช, 2555 น. 18)

ในการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น นอกจากครูจะมีความรู้ความสามารถในการสอนแล้ว ครูต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ นั่นหมายถึงครูต้องมีคุณลักษณะของผู้ที่แบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ให้กับเพื่อนครูคนอื่นๆ เพื่อช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ และสามารถช่วยให้เด็กทุกคนประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติได้จริง อีกทั้งมีการใช้กลวิธีการสอนที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติที่แท้จริงเพื่อเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นต้องเน้นบทบาท 4 ประการ ได้แก่ มุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมกับให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ การสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน (Lumpkin, Claxton, & Wilson, 2014) งานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากต่างประเทศได้ชี้ให้เห็นว่า ครูที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะคุณภาพด้านผู้เรียน (Oracion, 2014) ด้วยเหตุนี้ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นเพราะแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะมีความสามารถมากเพียงใดก็ไม่สามารถดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา (Spillane, 2006 อ้างถึงใน Oracion, 2014, น. 23) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในประเทศไทยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตามวาระที่กำหนด ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนจึงควรเป็นบทบาทที่แท้จริงของครูที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ต้องเห็นความจำเป็นและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการเช่นกัน แต่ทั้งนี้ก็มีงานวิจัยสนับสนุนว่า คุณภาพของครูด้านภาวะผู้นำทางวิชาการนั้น ยังเกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครูด้วย อาทิ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา (Lee, 2013; พรชัย ธนปารมีกุล, 2555; จงจิตร ลาน้ำเที่ยง, 2555; สิริกร พलयางาม, 2557) ซึ่งเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาครูที่มีภูมิหลังต่างกันให้มีความสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้อย่างเสมอภาค

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ที่ประกอบไปด้วยโรงเรียนเครือข่าย จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชมงคลลาภิเชก โรงเรียนเสมีตจวนวิทยาคม โรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร และโรงเรียนทุ่งสังพิทยาคม ซึ่งทั้งหมดเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ต้องนำแนวทางและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ดังข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่เห็นควรให้มีการพัฒนาครู ส่งเสริมให้ครูมีการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพครูเพื่อให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน, 2551) อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาคุณภาพด้านผู้เรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ พบว่า ผลจากการทดสอบระดับชาติของโรงเรียนที่ผ่านมากลับไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดหรือเกณฑ์ร้อยละ 50 ทั้ง 5 รายวิชาหลัก (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพม.12, 2557) การที่ผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำลงตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2558 เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว ซึ่งอาจจะมีสาเหตุจากหลายปัจจัยทั้งจากตัวผู้เรียน ครอบครัว คุณภาพการสอนของครู และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สถานศึกษา และจากงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) (2555) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญของระบบการศึกษาไทย คือ การขาดความรับผิดชอบ (accountability) ของระบบการศึกษาตลอดทุกขั้นตอน โดยระบบที่มีความรับผิดชอบต่อผู้เรียนทุกส่วนต้องทำงานร่วมกันเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิ ระบบการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตร ตำราเรียน สื่อและเทคโนโลยี ระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษา และระบบการเงินและงบประมาณที่ต้องเพียงพอและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นครูมืออาชีพที่แท้จริงตามมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพครู

จากประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษาและความสำคัญของภาวะผู้นำครูเชิงวิชาการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากในบริบทของสังคมไทย การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูยังมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีข้อมูลสารสนเทศที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

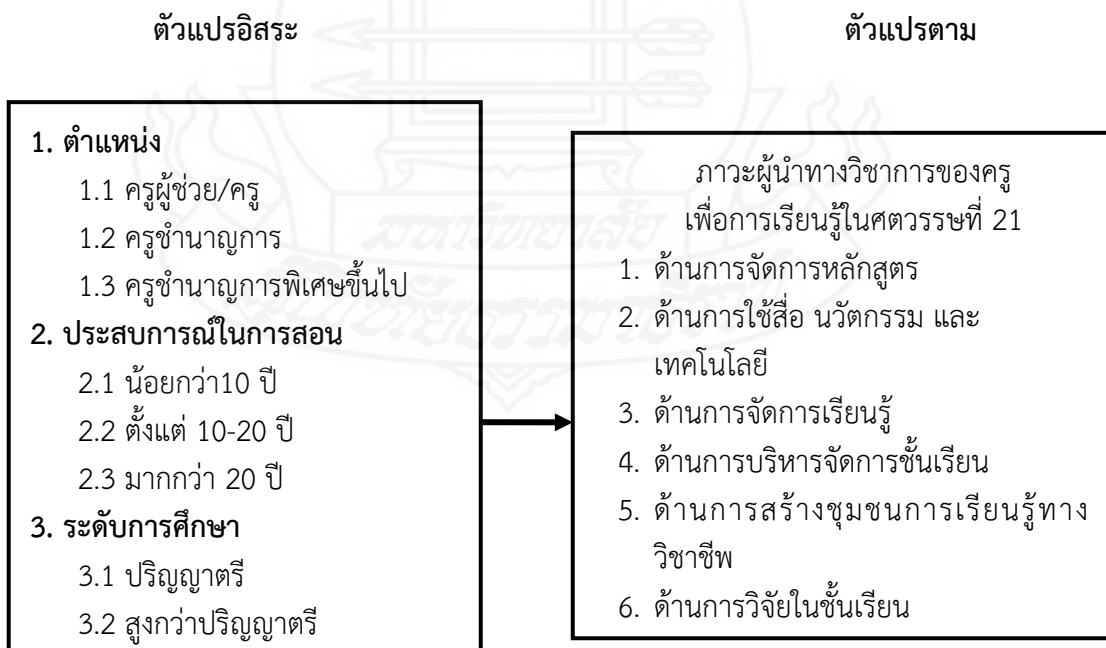
2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ศึกษากรอบแนวคิดของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของครูผู้นำเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกันหลายฉบับ (Harrison & Killion, 2007; UNESCO, 2009; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554; วิจารย์ พานิช, 2555; ลัดดาวลัย สืบจิต, 2556; อ่องจิต เมธยะประภาส, 2557) และพบว่า มิติการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรพิจารณาใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการหลักสูตร 2) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 5) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยสนใจเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาของครู ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความแตกต่างกันตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาของครู

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

5.1.1 การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัด นครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาใน 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการจัดการหลักสูตร
- 2) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 3) ด้านการจัดการเรียนรู้
- 4) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
- 5) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช จำนวน 149 คน

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2559

5.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.4.1 **ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา

5.4.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง พฤติกรรมของครูซึ่งสะท้อนคุณลักษณะของผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ พร้อม

แบ่งปันความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับเพื่อนครูคนอื่นๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และสามารถช่วยให้เด็กทุกคนประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนสู่การปฏิบัติได้จริง อีกทั้งมีการใช้กลวิธีการสอนที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติที่แท้จริง เพื่อเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรในการศึกษาค้นคว้าความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการสอบถามครู ใน 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการหลักสูตร การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ ชั้นเรียน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการวิจัยในชั้นเรียน

6.1.1 การจัดการหลักสูตร หมายถึง พฤติกรรมของครูที่ต้องแสดงถึงความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร จัดทำสาระของหลักสูตร โครงสร้างรายวิชา วิเคราะห์เนื้อหาวิชาเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการสอน ประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปผลการใช้หลักสูตร และนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่าง ต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และให้หลักสูตรมีความทันสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

6.1.2 การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา นักเรียน สามารถถ่ายทอดหรือขยายความรู้และทักษะของตนเองสู่นักเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะมีทักษะในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.1.3 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูในสร้างและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการความรู้ ปรับการสอนให้น้อยลงแต่เพิ่มการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น จัดกระบวนการเรียนรู้เน้นความรู้ความสามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งกระตุ้นและส่งเสริมนักเรียนด้านทักษะกระบวนการ ทั้งการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน

6.1.4 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการดำเนินการในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การสร้างกฎระเบียบและแนวปฏิบัติในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในบทเรียนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

6.1.5 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่มีการผสมผสานความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกับเพื่อนครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตรและนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการสอนโดยมีเป้าหมายคือเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ที่มการทำงานของครูต้องมีความเชื่อค่านิยมและวิสัยทัศน์ มีการสนับสนุนแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมกับนำมาประยุกต์ใช้

6.1.6 การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบโดยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียน วางแผนการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน สร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่อาศัยแนวคิดหรือทฤษฎีมารองรับ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการแก้ไขปัญหาหรือสรุปผลการพัฒนาที่ได้ทำการศึกษา พร้อมกับเผยแพร่ข้อค้นพบจากการวิจัย

6.2 ตำแหน่ง หมายถึง การจำแนกครูตามตำแหน่ง เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูผู้ช่วย/ครู 2) ครูชำนาญการ 3) ครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3 ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) น้อยกว่า 10 ปี 2) ตั้งแต่ 10-20 ปี และ 3) มากกว่า 20 ปี

6.4 ระดับการศึกษา หมายถึง การจำแนกครูตามระดับการศึกษา โดยจำแนกครูออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) ครูที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี 2) ครูที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

6.5 ครู หมายถึง ข้าราชการครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.6 สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ราชมิ่งคลาภิเชก โรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร โรงเรียนเสม็ดจวนวิทยาคม และโรงเรียนทุ่งสังพิทยาคม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางวิชาการให้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

7.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อให้ครูสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

7.3 เป็นเครื่องมือประเมินตนเองสำหรับครูเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเหมาะกับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 1.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
 - 1.3 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21
 - 1.4 ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในศตวรรษที่ 21
 - 2.1 ความหมายภาวะผู้นำของครู
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครู
 - 2.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำของครูในศตวรรษที่ 21
 - 2.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในศตวรรษที่ 21
3. งานวิชาการ
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ
 - 3.2 หลักการงานวิชาการ
 - 3.3 ขอบข่ายงานวิชาการ
4. สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช
 - 4.1 ลักษณะทั่วไปของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่
 - 4.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่
 - 4.3 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่
 - 4.4 โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.1 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้มีความหมายที่เหมือนและแตกต่างกันไปตามทัศนะของนักวิชาการในแต่ละยุคสมัยดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2544, น. 7) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด และการสร้างความเข้าใจ เป็นกระบวนการทางสังคมเพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลากหลาย ทำให้เกิดการขยายความรู้ การเติมเต็มความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับ เป็นงานเฉพาะบุคคลที่ทำแทนกันไม่ได้ ผู้เรียนแต่ละคนต้องเผชิญกับสถานการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องแสวงหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความสงสัย เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด เนื่องจากผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ไม่รู้จักจบ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เมื่อรู้มากขึ้นก็นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น

ประภาพรณ เอี่ยมสุภาชิต (2553, น. 1-7) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ไม่ว่าจะเป็ นพฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมภายนอกก็ตาม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกฝนเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยอื่นๆ ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้

นรา สมประสงค์ และ โกศล มีคุณ (2556, น. 3-5) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์หรือการฝึกฝน โดยลักษณะทั่วไปที่แสดงให้เห็นว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น ได้แก่ มีประสบการณ์หรือการฝึกหัดฝึกฝนภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง มีความคงทนหรือความถาวรของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลานาน มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มพูนความรู้เดิมด้านความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความสามารถ และทักษะต่างๆ

นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2557) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ได้เรียนรู้สิ่งใหม่เรียนรู้ มีเจตคติ เรียนรู้ทักษะ อันจะส่งผลให้ชีวิตก้าวสู่ความสำเร็จและเกิดความพึงพอใจ

จากความหมายของการเรียนรู้ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึงกระบวนการพัฒนาความรู้ ความคิด ประสบการณ์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาตนเอง มีความคงทน ถาวร โดยใช้กระบวนการคิด อาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดประสบการณ์ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ตลอดชีวิต เมื่อเกิดการเรียนรู้ก็จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสิ่งต่างๆ ได้

สำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-2100 และเป็นยุคที่องค์ความรู้ต่างๆ ขยายขอบเขตอย่างรวดเร็ว อีกทั้งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างจากในอดีต มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

วิชัย วงใหญ่ (2554, น. 21) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ประกอบไปด้วย 4 เสาหลัก ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต โดยได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ทั้ง 4 ลักษณะ ไว้ดังนี้

1. การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริงและประสบการณ์ในการปฏิบัติ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาความสามารถและความชำนาญ รวมทั้งสมรรถนะด้านวิชาชีพ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ ปรับประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม

3. การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยกัน การแก้ปัญหาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีความเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของแต่ละบุคคลในสังคม

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญาให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม ศีลธรรม สามารถปรับตัวและปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เข้าใจตนเองและผู้อื่น

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. Authentic learning หมายถึง การเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อม ในขณะที่เรียนรู้ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกและกว้างขวางกว่าสภาพปกติ

2. Mental Model Building หมายถึง การเรียนรู้วิธีการที่จะนำเอาประสบการณ์ที่มาสังสมจนเกิดเป็นกระบวนทัศน์ เอามาได้แย้งความเชื่อหรือค่านิยมเดิม ทำให้ละจากความเชื่อเดิมหันมายึดถือความเชื่อหรือกระบวนทัศน์ใหม่ เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้คนมีความคิดเชิงกระบวนทัศน์ชัดเจน คนที่จะเรียนรู้หรือสร้างทักษะได้ต้องมีความสามารถรับรู้ข้อมูลใหม่ๆ และนำมาสังเคราะห์เป็นความรู้เชิงกระบวนทัศน์ใหม่

3. Internal Motivation หมายถึง การเรียนรู้ที่ถูกขับเคลื่อนด้วยฉันทะ ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง เป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวคนไม่ใช่ขับเคลื่อนด้วยอำนาจของครูหรือพ่อแม่ เด็กที่เรียนเพราะไม่ยอมขาดใจครูหรือพ่อแม่ จะเรียนได้ไม่ดีเท่าเด็กที่เรียนเพราะอยากเรียน เมื่อเด็กมีฉันทะและได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องจากครู วิทยะ จิตตะ และวิมังสา ก็จะตามมา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง

4. Multiple Intelligence หมายถึง การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มนุษย์มีพหุปัญญา มีความถนัดหรือปัญญาที่ติดตัวมา มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน การจัดการ

เรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และจัดให้การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะตัว มีความยืดหยุ่นหลากหลายในการออกแบบการเรียนรู้

5. Social Learning หมายถึง การเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมทางสังคม การออกแบบกระบวนการทางสังคมให้ผู้เรียนสนุก เกิดนิสัยรักการเรียน เพราะการเรียนจะไม่ใช้กิจกรรมส่วนบุคคลที่เหงาหงอยน่าเบื่อ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาตนเองของผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญาตามศักยภาพ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเรียนรู้ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เรียนรู้จากการสั่งสมประสบการณ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต

1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีหลายทฤษฎีที่น่าสนใจ ซึ่งจะขอกกล่าวในที่นี้พอสังเขปดังนี้

Gardner (2010 อ้างถึงในวิจารณ์ พานิช, 2555, น. 22) นักจิตวิทยาผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีพหุปัญญา ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาสมอง 5 ด้าน ไว้ในบทที่ 1 Five Minds for the Future จากหนังสือ 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn ว่าครูจะต้องมีวิธีการและใช้วิธีการให้เด็กได้พัฒนาพลังสมอง 5 ด้าน เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะการพัฒนาสมองทั้ง 5 ด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. สมองด้านวิชาและวินัย (disciplined mind) เป็นความสามารถในด้านความมีระเบียบวินัย คนที่มีระเบียบวินัยบังคับตัวเองให้เรียนรู้เพื่ออยู่ในพรมแดนความรู้ หมายถึง มีความรู้และทักษะในวิชาระดับเชี่ยวชาญ และสามารถพัฒนาตนเองในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ความเชี่ยวชาญ คือ ไม่เพียงแต่รู้สาระของวิชานั้น แต่ยังคิดแบบผู้ที่เข้าถึงจิตวิญญาณของวิชานั้น เป้าหมายคือรู้ถึงแก่นวิชา ไม่ใช่จดจำสาระแบบผิวเผิน

2. สมองด้านสังเคราะห์ (synthesizing mind) เป็นความสามารถในการรวบรวมสารสนเทศและความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาถ่วงนกรองคัดเลือกเอาเฉพาะส่วนที่สำคัญ และจัดระบบนำเสนอใหม่อย่างมีความหมาย ครูต้องจัดให้ศิษย์ได้เรียนเพื่อพัฒนาสมองด้านสังเคราะห์ ซึ่งต้องเรียนจากการฝึกเป็นสำคัญ ครูต้องเสาะหาทฤษฎีเกี่ยวกับการสังเคราะห์หาใช้ในขั้นตอนของการเรียนรู้จากการทบทวนไตร่ตรอง เน้นการปฏิบัติ นำ ทฤษฎีตาม

3. สมองด้านสร้างสรรค์ (creating mind) สมองส่วนที่สร้างสรรค์ คือ สมองที่ไม่เชื่อว่าวิธีการหรือสภาพซึ่งถือว่าดีที่สุดในขณะนั้น ถือเป็นที่สุดแล้ว เป็นสมองที่เชื่อว่ายังมีวิธีการหรือสภาพที่ดีกว่าอย่างมากมายซ่อนอยู่ หรือรอปรากฏตัวอยู่ แต่สภาพหรือวิธีการเช่นนั้นจะเกิดได้ ต้องละจากกรอบวิธีคิดหรือวิธีดำเนินการแบบเดิมๆ ศัตรูที่สำคัญที่สุดของความคิดสร้างสรรค์คือ การเรียนแบบท่องจำ

4. สมองด้านเคารพให้เกียรติ (respectful mind) เป็นความสามารถหรือคุณสมบัติด้านเคารพให้เกียรติผู้อื่นซึ่งมีความจำเป็นในยุคโลกาภิวัตน์ที่ผู้คนเคลื่อนไหวเดินทางและสื่อสารได้

ง่าย คนเราจึงต้องพบปะผู้อื่นจำนวนมาก คนมีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านกายภาพ นิสัยใจคอ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ความเชื่อและศาสนา

5. สมองด้านจริยธรรม (ethical mind) เป็นทักษะเชิงนามธรรม เรียนรู้ซึมซับได้ โดยการชวนกันสมมติและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันว่าตัวเองเป็นอย่างไรในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหากคนทั้งโลกเห็นอย่างนี้หมด โลกจะเป็นอย่างไร รวมทั้งอาจเอาข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นมาคุยกัน ผลัดกันออกความเห็นว่าคุณติกรรมในข่าวก่อผลดีหรือผลเสียต่อการอยู่รวมกันเป็นสังคมที่สันติสุขอย่างไร

การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง 5 ด้าน ไม่ดำเนินการแบบแยกส่วนแต่เรียนรู้ทุกด้านไปพร้อมๆ กัน หรือที่เรียกว่าเรียนรู้แบบบูรณาการ และไม่ใช้เรียนจากการสอน แต่ให้เด็กเรียนจากการลงมือทำเองซึ่งครูมีความสำคัญมาก เพราะเด็กจะเรียนได้อย่างมีพลัง ครูต้องทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ และช่วยเป็นโค้ชให้ ครูที่เก่งและเอาใจใส่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ลึกและเชื่อมโยง นี้คือ มิติแห่งปัญญา

สอดคล้องกับที่ นรา สมประสงค์ และ โกศล มีคุณ (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดร่วมสมัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 แนวคิด คือ การเรียนรู้แบบ Brain Based Learning และการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบ Brain Base Learning (BBL) เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับโครงสร้าง และการทำงานของสมอง การเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองไปใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ในแต่ละช่วงวัย ความเข้าใจเรื่องสมองและพัฒนาอย่างถูกจังหวะถูกวิธี จะช่วยให้ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ได้เข้าใจเด็ก และมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพ ในการจัดการศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กต้องให้ความสำคัญตระหนักและสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการของสมองและการทำงานของสมองให้มากยิ่งขึ้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับพัฒนาการของสมอง โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งการเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ใกล้ชิดอบอุ่น สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การให้เด็กมีโอกาสได้แสดงความสามารถ และการกระตุ้นการเรียนรู้ที่เหมาะสมหลากหลายรูปแบบและวิธีการ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) Howard Gardner ได้นำเสนอทฤษฎีนี้และได้อธิบายเกี่ยวกับเขาวัวปัญญาว่า เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่างๆ ประกอบไปด้วยความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ต่างๆ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ นอกจากนี้ Gardner มีความเชื่อว่า เขาวัวปัญญาของบุคคลมีอยู่หลากหลาย และแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะด้านแตกต่างออกไปจากคนอื่น และมีความสามารถด้านต่างๆ ไม่เท่ากัน เขาวัวปัญญาของคนจะไม่หยุดนิ่ง แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม และเชื่อว่าความสามารถตามเขาวัวปัญญาแต่ละด้านทำงานผสมผสานกันไป แล้วแต่กิจกรรมที่ทำอยู่ว่าต้องการเขาวัวปัญญาส่วนใดบ้าง ในการกระทำอย่างหนึ่งแม้จะดูเหมือนว่าใช้เขาวัวปัญญาด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน แต่แท้จริงแล้วต้องอาศัยเขาวัวปัญญาด้านอื่นหลายๆ ด้านผสมผสานเข้าด้วยกัน เนื่องจากเชื่อกันว่าเขาวัวปัญญาเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้จึงควรให้ความสนใจ มีความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับเขาวัวปัญญา

และนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเขาวัวปัญญามาใช้ในการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อจะได้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

นอกจากนี้ รัตนา ดวงแก้ว (2557) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้รับความสนใจกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน 4 ทฤษฎี สรุปพอสังเขปดังนี้

1. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเขาวัวปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) และวิกอทสกี (Vygotsky) โดยทั้งสองคนให้ความสนใจในเรื่องของกระบวนการคิด มีหลักการว่า ผู้เรียนต้องเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นการประมวลผลทางสมอง ดังนั้น การเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่แข็งแกร่งและงอกงามเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบเห็นสิ่งใหม่ๆ แล้วเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระฉับกระเฉง โดยผู้เรียนจัดกระทำข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ แล้วสร้างความหมายของสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญของความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำตนเอง และการควบคุมตนเองที่ต้องการบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตร ครูต้องสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจและความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของผู้เรียนแต่ละคน

2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะประมวลข้อมูลข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และจะรับรู้สิ่งที่ตนเลือกและใส่ใจ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการค้นพบ ครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ควรจัดการเรียนรู้ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างอิสระเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และ 4) สร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการรับรู้ที่มีความหมาย (Meaningful reception learning theory) เป็นทฤษฎีที่มาจากฐานคิดของออสซูเบล (Ausubel) เน้นว่า การเรียนรู้ต้องเป็นการรับรู้ที่มีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับมาจากการที่ผู้สอนอธิบายสิ่งที่จะต้องให้เรียนรู้ฟัง และผู้เรียนรับฟังด้วยความเข้าใจโดยเห็นความสัมพันธ์กับโครงสร้างพุทธิปัญญา (Cognitive structure) ที่เก็บไว้ในความทรงจำและจะสามารถนำมาใช้ในอนาคต การเรียนรู้ที่มีความหมายเกิดขึ้นได้เมื่อสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งเดิมที่มีอยู่ ดังนั้น ครูผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระอย่างมีความหมายด้วยการนำเสนอความคิดรวบยอดที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนการสอนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social cognitive learning theory) มาจากฐานคิดของแบนดูรา (Bandura) ซึ่งแต่เดิมมองแค่ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือลอกเลียนแบบ จึงเรียกว่า “ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม” เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบ หรืออาจกล่าวว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ต่อมาแบนดูราได้ทำการทดลองและพบว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการสังเกตนั้นมีสาเหตุมาจากกระบวนการรู้คิดทางพุทธิปัญญา (Cognition process) ที่ต้องมีการเข้ารหัส (encoding) ไว้ในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งต้องประเมินด้วยว่า ตนสามารถเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร รวมทั้งต้องควบคุมพฤติกรรมตนได้ จึงปรับเปลี่ยนชื่อทฤษฎีเป็น “ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา” ซึ่งหลักทั่วไปของทฤษฎีนี้มี 6 ประการ ได้แก่ 1) บ่งชี้วัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมหรือเขียนวัตถุประสงค์เป็นเชิงพฤติกรรม 2) แสดงตัวอย่างของการกระทำหลายๆ ตัวอย่างซึ่งอาจจะมีที่มาจากตัวบุคคล การ์ตูน ภาพยนตร์ วิดีโอ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ 3) ให้คำอธิบายควบคู่ไปกับการให้ตัวอย่างแต่ละอย่าง 4) ชี้แนะขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการสังเกตแก่นักเรียน 5) จัดเวลาให้นักเรียนมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ ถ้านักเรียนทำไม่ถูกต้องอาจจะต้องแก้ไขวิธีการสอนหรืออาจแก้ที่ตัวนักเรียน และ 6) ให้แรงเสริมแก่นักเรียนที่สามารถเลียนแบบได้ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนอื่นๆ

จึงเห็นได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดใหม่ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยรอบ ทั้งด้านวิชาการ ซึ่งหมายถึง การเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาสาระวิชา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การสร้างสรรค์ผลงาน ด้านสังคมที่เกิดจากการมุ่งเน้นฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม มีความเคารพให้เกียรติตนเองและผู้อื่น และด้านจริยธรรม ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจกับสิ่งต่างๆ รอบข้าง ไม่ดูตาย โดยการพัฒนาในด้านต่างๆ สามารถทำได้โดยฝึกผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ค้นพบจากการเรียนรู้ โดยครูต้องเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสูงสุดตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนรู้ ค้นพบ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

1.3 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

การเปลี่ยนของสังคมโลกสู่ศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดลักษณะสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งมีข้อมูลสารสนเทศกระจายมากมายเป็นวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา สำหรับผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต นิสตาร์ก เวชยานนท์ (2554) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างฐานคติใน 5 ด้าน โดยเปรียบเทียบระหว่างศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านคน (People) งาน (Work) เทคโนโลยี (technology) ภาวะผู้นำ (Leadership) และเป้าหมายขององค์กร (Goals) โดยสังคมและเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 จะมีลักษณะการพึ่งพาความรู้ของคนมากกว่าในอดีต คนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพราะต้องอาศัยความชำนาญและทักษะเฉพาะทางหลายๆ อย่าง ความแตกต่างของฐานคติและแนวคิดระหว่างศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 21 สรุปดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบฐานคติและแนวคิดในศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 21

ฐานคติ	ศตวรรษที่ 20	ศตวรรษที่ 21
คน (People)	คนเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องกำกับควบคุม	คนเป็นสินทรัพย์ที่ควรค่าแก่การรักษาและพัฒนา
งาน (Work)	แบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำงานของตนเอง	แบบประสานความร่วมมือ อาศัยความรู้เป็นฐานเป็นงานโครงการ
เทคโนโลยี (Technology)	ถูกออกแบบเพื่อควบคุมการทำงานและลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์ให้เหลือน้อยที่สุด	บูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับระบบสังคมเพื่อให้เกิดการทำงานบนฐานความรู้
ภาวะผู้นำ (Leadership)	ผู้จัดการอาวุโสและชำนาญการเทคนิค	ผู้นำอยู่ในทุกระดับขององค์การ
เป้าหมายขององค์การ (Goals)	มุ่งเน้นผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น	มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มขององค์การ

ปรับปรุงจาก มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์ (นิสดารก์ เวชยานนท์, 2554)

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2555) ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เชื่อมโยงมาสู่ภาคการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจะได้รับความคาดหวังมากขึ้น และต้องพบกับการบริหารที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอนมากขึ้น การบริหารจัดการความรู้จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสมดุลทางความคิดเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ยุคใหม่ คือ จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อการใช้ชีวิตอยู่บนโลกแห่งความเปลี่ยนแปลง (Learn to live) ให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะรักคนอื่น รักตนเอง และรู้จักโลก (Learn to live) เรียนรู้ว่าทำไมเราต้องเรียน เรียนที่ไหน เรียนอย่างไร เรียนเมื่อไหร่ เรียนกับใคร เรียนแล้วจะเอาไปใช้ทำอะไร (Learn to learn) และสุดท้ายการสร้างให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต (love to Learn)

สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2555, น. 12) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และวิธีคิด ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงของโลก โดยเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายจากความรู้ (Knowledge) ไปสู่ทักษะ (Skill or practices) โดยเปลี่ยนบทบาทครูผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Coach) หรือผู้ชี้แนะ เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นหลักไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นหลัก การเรียนรู้จึงต้องเรียนให้เลยจากเนื้อหา หลายส่วนก็ไม่จำเป็นต้องสอนผู้เรียนเพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง แต่ต้องสร้างทักษะและเจตคติกับตัวผู้เรียนให้เกิดขึ้น การเรียนรู้จะเป็นไปในลักษณะที่มีการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน (Individual Learning) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้แบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆ กับทฤษฎี ไม่ใช่แบบแยกส่วน ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ควรเปลี่ยนจาก

ห้องเรียนธรรมดา (Class Room) เป็นสตูดิโอ (Studio) เป็นที่ทำงานเป็นกลุ่มๆ เปลี่ยนรูปแบบจาก Lecture Based เป็น Project Based เป็นการเรียนที่เปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ

นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช (2555) อธิบายถึงผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ในปัจจุบันว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ จำได้ (remember) เข้าใจ (understand) ประยุกต์ใช้ (apply) วิเคราะห์ (analyze) ประเมิน (evaluate) และสร้างสรรค์ (create) โดยที่ขั้นตอนเหล่านี้เกิดพร้อมๆ กันได้หรืออะไรเกิดก่อนเกิดหลังได้ทั้งสิ้นรวมทั้งเกิดเรียงลำดับจากหลังไปหน้าก็ได้ ลักษณะการเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องก้าวไปสู่ “ยุคความรู้” มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ลูกศิษย์ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่าศิษย์ได้เรียนอะไร เรียนแล้วผู้เรียนได้ทักษะอะไร ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในและสมองของตนเอง การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning)

นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช (2556) ได้อธิบายถึงลักษณะการเรียนรู้สมัยใหม่ตามแนวคิดของ Herbert A. Simon จากหนังสือ How Learning Works ดังนี้

ประการที่ 1 ความรู้เดิมของผู้เรียนจะแตกต่างกันมาก ไม่สามารถกำหนดได้จากระดับชั้นของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนที่ขยันและมีความรับผิดชอบสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ไม่ยากอยู่ที่ว่าใครจะสามารถเข้าถึงความรู้ได้มากกว่า แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือผู้เรียนเกือบทุกคนมีความรู้เดิมที่ผิดๆ ติดตัวมา ดังนั้น ครูต้องเข้าใจตรงนี้ต้องหาวิธีตรวจสอบให้พบและแก้หาทางแก้ไข มิเช่นนั้นผู้เรียนจะผิดไปเรื่อยๆ ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้ในระดับชั้นต่อไปได้และรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน

ประการที่ 2 การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนที่เก่งและมีผลการเรียนดีจะสามารถจัดระเบียบความรู้ในสมองได้ดี และก็จะสามารถนำความรู้มาใช้ได้ทันที่และถูกกาลเทศะ

ประการที่ 3 แรงจูงใจ (Motivation) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) ครูจะต้องมีวิธีและเอาใจ ใส่ที่จะสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน โดยอาจจะด้วยการหาตัวอย่าง ปฏิบัติเป็นแบบอย่างหาวิธีการใหม่ๆ ให้ผู้เรียนเห็นเกิดศรัทธา ก็จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ แล้วหลังจากนั้นการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่น่าค้นหา

ประการที่ 4 การเรียนที่ถูกต้องผู้เรียนต้องเรียนจนรู้จริง (Mastery Learning) ผู้เรียนที่ไม่รู้จริงโต ขึ้นมาเขาจะเริ่มเบื่อ สภาพการเรียนที่ทำให้นักเรียนเบื่อจะทำให้ผู้เรียนหันไปหาความสุขจากอย่างอื่นที่น่าสนใจกว่านอกห้องเรียน ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้

ประการที่ 5 การสอนโดยการปฏิบัติและป้อนกลับ (Feedback) ศิลปะของการป้อนกลับสำคัญที่สุดซึ่งจะทำให้การเรียนของผู้เรียนสนุกเป็นการให้รางวัลแก่ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดความสุขเกิดความมั่นใจในตนเองรู้ว่าตรงไหนตัวทำได้ดีรู้ว่าตรงไหนจะต้องปรับปรุง

ประการที่ 6 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพราะโลกสมัยใหม่นั้นความร่วมมือสำคัญกว่าการแข่งขันบรรยากาศของความคิดที่หลากหลายรับฟังซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดที่แตกต่างและหลากหลาย เมื่อไรก็ตามบรรยากาศในโรงเรียนและในชั้นเรียนเน้นความถูก-ผิดไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน

ประการที่ 7 ความสามารถในการกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self - Directed Learner) ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสามารถหรือทักษะในการกำกับการเรียนรู้ให้กับตัวเองที่สำคัญคือให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองมีวิธีการเรียนอย่างไรและปรับปรุงวิธีการเรียนของตนได้

นอกจากนี้ ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2556) ได้กล่าวถึง แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า “ห้องเรียนกลับด้าน” หรือ “Flip Classroom” ซึ่งห้องเรียนกลับด้านเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่เป็นวิธีการใช้ห้องเรียนให้เกิดคุณค่าแก่เด็กโดยใช้ฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบจริงจัง ด้วยแนวคิด “เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน” ที่มุ่งเน้นการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ ความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Individualized Competency) โดยผู้เรียนเรียนรู้จากมวลประสบการณ์ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ICT หลากหลายนอกชั้นเรียนอย่างอิสระทั้งด้านความคิดและวิถีปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ครูจะเป็นผู้ป้อนความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียน จึงเห็นได้ว่า ห้องเรียนแบบกลับด้านจะเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอนอย่างแท้จริง ไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ และจะสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับนงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (อ่างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว , 2557) ซึ่งได้อธิบายถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นตัวผู้เรียน จัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ โดยคำนึงถึงภูมิหลังผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ จัดการเรียนรู้นำตนเอง ให้ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เลือกวิธีเรียนรู้ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งประเมินตนเอง

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นความรู้ความสามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบจริง การสอนแบบประกันผล การสอนแบบมนโนทัศน์ สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบจริง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนที่มีความสามารถและสติปัญญาแตกต่างกันสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันจริง การสอนแบบประกันผล เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม เป็นไปได้ สามารถพิสูจน์ทดสอบได้ว่า ผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ การสอนแบบเน้นมนโนทัศน์ เป็นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยระบุมโนทัศน์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ โดยใช้กระบวนการที่สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจและนำมนโนทัศน์ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นประสบการณ์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมายโดยได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกตพบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น จนนำมาสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

4. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นปัญหา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก สำหรับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเป็น

การจัดสภาพการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย อาจใช้สถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา รวมทั้งเกิดทักษะ กระบวนการคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ส่วนการสอนแบบใช้โครงการเป็นหลัก เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้อย่างให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกทำโครงการที่สนใจ ร่วมกันสำรวจ สังเกต และวางแผนในการทำ โครงการร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบและเขียนรายงาน และ นำเสนอ นำผลมาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

5. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นทักษะกระบวนการ แบ่งออกเป็น 5 แบบ คือ การสอนเน้นกระบวนการสืบสอบ การสอนเน้นกระบวนการคิด การสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม การสอนเน้นกระบวนการวิจัย การสอนเน้นกระบวนการเรียนรู้

6. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นบูรณาการ เป็นการนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจใน ลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

จากรายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ได้แสดงให้เห็นลักษณะของกระบวนการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ว่า ต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่เตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน มีดังนี้

1. การเรียนรู้แบบจริง (Mastery Learning) การเรียนรู้แบบจริงเป็นสิ่งสำคัญ เกิดขึ้นเป็นเวลานานแล้ว แต่นำมาใช้น้อยเนื่องจากเป็นภาระที่หนักสำหรับครู การเรียนรู้แบบนี้จะ ช่วยให้ผู้เรียนประมาณร้อยละ 80 สามารถเรียนเนื้อหาสำคัญได้มากกว่าวิธีการสอนในปัจจุบันที่ สามารถเรียนรู้ได้ประมาณร้อยละ 20 การเรียนรู้แบบจริงจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้แก่ผู้เรียน ในปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทอย่างมากในการช่วยให้การเรียนรู้แบบจริงสามารถดำเนินการได้ โดย ไม่สร้างภาระให้กับครู การสร้างห้องเรียนแบบกลับทางโดยเน้นการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ห้องเรียน เพื่อฝึกฝนลงมือปฏิบัติ ในขณะที่การเรียนวิชาหรือความรู้หรือทฤษฎีนั้นผู้เรียนสามารถทำได้ขณะอยู่ที่ บ้าน

2. การเรียนรู้แบบการสอนให้น้อย เรียนให้มาก (Teach Less, Learn More) แนวคิดนี้เป็นการเรียนการสอนที่ดีกว่าเพราะจะช่วยให้กำลังใจผู้เรียน ช่วยเตรียมความพร้อมผู้เรียน สำหรับเรื่องการใช้ชีวิต มากกว่าการสอนที่เน้นปริมาณและเพื่อการสอบ โดยครูต้องเปลี่ยนการสอนที่ เน้นปริมาณเป็นเน้นคุณภาพ โดยคุณภาพการศึกษาที่มากขึ้น หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน โอกาสของการแสดงออก ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตยึดหลัก ที่สำคัญ 4 ประการ

3.1 มุมมองที่เป็นระบบ (A Systemic View) เป็นลักษณะเด่นที่สุดของการ เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการพิจารณามุมมองด้านอุปสงค์ อุปทาน โอกาสในการเรียนรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของระบบการเชื่อมต่อที่ครอบคลุมวงจรชีวิตทั้งหมด

3.2 ศูนย์กลางการเรียนรู้ของผู้เรียน (Centrality of the Learner) การเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ความสำคัญกับความสนใจของผู้เรียน ตอบสนองความต้องการผู้เรียน

3.3 แรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation to Learn) แรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต้องมีความสนใจที่จะพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ที่จะเรียน (Learning to learn) ผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองและการกำหนดทิศทางให้ตนเองได้

3.4 มีวัตถุประสงค์ของนโยบายการศึกษาหลายประการ (Multiple Objectives of Education Policy) เช่น ในด้านการพัฒนาส่วนบุคคล ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และจัดลำดับความสำคัญในกลุ่มวัตถุประสงค์เหล่านี้ด้วยการเปลี่ยนผ่านหลักสูตรของช่วงชีวิตแต่ละบุคคล

จากรายงานดังกล่าว ยังได้สรุปรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการศึกษา ดังเช่น ประเทศฟินแลนด์ ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้ไม่มีความตายตัว เปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมแก่กลุ่มผู้เรียนในความรับผิดชอบของตนอย่างอิสระ สามารถเลือกใช้ตำราได้อย่างหลากหลาย กล่าวคือ ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างแท้จริง สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในแง่ ภาย จิต สังคม และสุขภาพ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น สร้างแรงบันดาลใจเพื่อการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มีทิศทางของตนเอง ประกอบทั้งมีความคิดสร้างสรรค์โดยการให้โจทย์ที่ท้าทาย

จึงเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ส่งผลให้ประเทศต้องการคนที่มีความรู้ความสามารถ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น การพัฒนาคนผ่านการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อใช้ชีวิตอยู่บนการเปลี่ยนแปลงได้ ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ออกแบบอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทักษะ ความรู้ และความสามารถ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน สร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ ร่วมกันคิด ผ่านการเรียนรู้แบบสอนน้อย แต่เน้นเรียนรู้ด้วยตนเองมากและเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สำหรับศตวรรษที่ 21 ครูมีบทบาทสำคัญที่ต้องเปลี่ยนตัวเอง เปลี่ยนวิธีคิด ต้องใฝ่หาทักษะใหม่ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ในทัศนะของนักการศึกษาได้มีมุมมองที่สอดคล้องกันดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น 2) กล่าวถึง ทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต 5 ประการ ได้แก่

1. ทักษะความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปัจจุบันเราอยู่ในยุคที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญสูงสุด ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวเรานั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งสิ้น มีความจำเป็นต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศ มีขอบเขตการใช้กว้างขวาง มีผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การ

พัฒนาตนเองด้วยความรู้ผ่านเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดแยกแยะ และการแก้ปัญหา เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมในปัจจุบัน เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ซับซ้อนและก้าวกระโดด การทำงาน การดำเนินชีวิตย่อมประสบปัญหา ทั้งปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึก และปัญหาที่เห็นเป็นรูปธรรม ปัญหาเป็นเสมือนกำแพงกั้นที่ไม่ให้บุคคลได้ไปถึงเป้าหมาย บุคคลที่มีความสามารถในการแก้ปัญหานั้นย่อมมีโอกาสที่จะไปสู่เป้าหมายได้ดีกว่าผู้ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

3. ทักษะด้านการสื่อสารและเข้าใจวัฒนธรรมที่หลากหลาย ผลจากเทคโนโลยีดิจิทัล และเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารและความร่วมมือกว้างขวางลึกซึ้งกว่าสมัยก่อนทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย การเคารพจารีตและวัฒนธรรมอื่นจึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง เพื่อให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างมีความสุข

4. ทักษะด้านการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ทำให้การทำงานต่างๆ ต้องอาศัยความยืดหยุ่นและการปรับตัว บุคคลที่ปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงด้านบทบาท ภาระหน้าที่ บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ จะประสบความสำเร็จ

5. ทักษะด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน และการดำเนินชีวิตในโลกยุคใหม่ ควรฝึกทักษะนี้ให้ผู้เรียนตั้งแต่เด็กผ่านวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ร่วมมือกับทีม เห็นคุณค่าและเคารพในทีมงาน ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น

ประคัลภ์ ปันตพลังกูร (2555) ได้กล่าวถึงแนวคิดของศาสตราจารย์ George DeMetropolis แห่ง University of Phoenix ซึ่งได้ระบุทักษะ 10 ประการของคนทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. ทักษะความเป็นผู้นำ คือทักษะที่สามารถนำตนเองและนำพาคนอื่นหรือทีมงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดได้

2. ทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล เนื่องจากทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก การจะมานั่งเรียนรู้แบบเดิมๆ ใช้เวลามากเกินไป คนทำงานในยุคนี้จะต้องมีทักษะการใช้ตรรกะอย่างดี มีการคิดอย่างมีเหตุผล

3. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับใครก็ได้โดยไม่มีปัญหา สามารถสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีม

4. ทักษะในการสื่อความที่ดี เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของทุกคน เนื่องจากการทำงานที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นตลอดเวลา ถ้าไม่สามารถสื่อความกับคนอื่นได้อย่างเข้าใจ ก็จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้

5. ทักษะในด้านการปรับตัว เป็นทักษะที่มีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ เพราะทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว คนทำงานจะต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

6. ต้องมีความรับผิดชอบต่องานเป็นงานเป็นอย่าดี ไม่ถูกดึงดูตออกจากงานได้ง่ายๆ ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานต้องมีคุณสมบัติข้อนี้

7. ทักษะในการคิดใหม่ การที่จะเจริญเติบโตในยุคนี้ต้องสามารถคิดอะไรที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือสามารถต่อยอดจากของเดิมได้

8. ทักษะในการวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมา เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการทำงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ๆ ของประเทศต่างๆ คนที่จะประสบความสำเร็จจะต้องมีความเป็นพลโลก ก็คือสามารถที่จะอยู่ที่ไหนก็ได้ สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ก็จะสามารถทำให้มีความได้เปรียบในการทำงานมากขึ้น

10. มีความรู้สึกรักการเป็นผู้ประกอบการ คิดว่าทำอะไรให้งานขององค์กรประสบความสำเร็จให้ได้

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556) ได้กล่าวถึงผลการศึกษากลุ่มภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และพันธมิตรพบว่า ทักษะที่ภาคธุรกิจเชื่อว่ามีค่าที่สุดสำหรับการทำงานคือ จริยธรรมวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารด้วยวาจาและการเขียน และเมื่อเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างทักษะและเนื้อหาความรู้พื้นฐานปรากฏว่าภาคธุรกิจให้ความสำคัญกับทักษะเหล่านี้มากกว่าเนื้อหาความรู้

วิจารณ์ พานิช (2557) ได้วิเคราะห์ถึงแนวทางการศึกษาไทยในการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ ที่ควรจะไปข้างหน้าได้ โดยได้กล่าวถึงทักษะที่เด็กยุคใหม่ควรได้รับการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นหัวใจของทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้เพื่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หรือที่เรียกว่าการสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเคล็ดลับในการสร้างให้ลูกศิษย์มีทักษะดังกล่าวนี้ คือ การฝึกให้ตั้งคำถามแปลกใหม่ แล้วชวนกันค้นคว้าทดลองเพื่อหาคำตอบ

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่จะเกิดกับผู้เรียนเองโดยการฝึกฝนขึ้นอยู่กับวัย ประสบการณ์ พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ สอนไม่ได้ หรือสอนได้น้อยมาก แต่ต้องอาศัยการฝึกโดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ จากตัวของผู้เรียน ครูจะต้องทำตัวเป็นโค้ช ที่สำคัญคือครูจะต้องออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์พัฒนาทักษะนี้ โดยครูต้องฝึกฝนทักษะนี้ของตนเองด้วย

3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทักษะด้านสื่อประกอบด้วยความสามารถด้านการเข้าถึงวิเคราะห์ ประเมินและสร้างสารในรูปแบบต่างๆ โดยสามารถทำได้โดยจัดการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนวิเคราะห์สื่อได้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะด้านความเป็นนานาชาติเป็นการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ฝึกทักษะติดต่อสื่อสารกันผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยภาษาที่สื่อสารกันรู้เรื่องผู้เรียนจะได้เข้าใจคนในประเทศอื่นวัฒนธรรมอื่นและสามารถทำงานร่วมกันได้

5. ทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเป็นทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นสามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่กับสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างไม่รู้สึกเครียดหรือแปลกแยกและทำให้งานสำเร็จได้

Levy และ Murnane (2005) เสนอว่า ทักษะการคิดแบบผู้เชี่ยวชาญและการสื่อสารที่ซับซ้อนคือ ทักษะที่สำคัญที่สุดในการประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน โดยทักษะการคิดแบบผู้เชี่ยวชาญหมายถึง ความสามารถในการระบุและจัดการกับปัญหาที่ไม่คาดคิด ส่วนทักษะการสื่อสารอันซับซ้อนหมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าวอธิบายต่อรอง สร้างความเข้าใจและสร้างความเข้าใจร่วมกัน

อาจกล่าวได้ว่า ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นทักษะในการดำเนินชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความยืดหยุ่นในด้านความคิดและการทำงาน มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณ ริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารและอยู่ร่วมกับคนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ทั้งในด้านสังคม ภาษา และ วัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เป็นผู้ผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนต้องเป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลาและเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในศตวรรษที่ 21

2.1 ความหมายภาวะผู้นำของครู

ในทัศนะของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูได้สอดคล้องกันดังนี้

สุธีรัตน์ พัฒนเชียร (2552) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำครูหมายถึงการแสดงออกของครูในการร่วมกันทำงานอย่างร่วมมือรวมพลังนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันตลอดจนการมีความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องต่างๆระหว่างครูแต่ละบุคคลภายในสถานศึกษารวมไปถึงความสามารถของครูในการนำทั้งการนำในห้องเรียนการนำนอกห้องเรียนและการนำครูคนอื่นๆโดยปราศจากการใช้อิทธิพลในการกระตุ้นชักจูงเพื่อนครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีความรับผิดชอบต่อความตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาเข้าร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันและให้ความร่วมมือรวมพลังในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายร่วมภาวะครูผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องให้ความสำคัญกับความเชื่อใจการสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอันดับแรก

ในทัศนะของ Smylie และ Denny (1990 อ้างถึงใน Suranna และ Moss, 2002, p. 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นคุณลักษณะหรือการแสดงออกของครูที่ช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนครูภายในกลุ่มสาระวิชาเดียวกันเป็นหลัก โดยแสดงถึงความเป็น "ผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)" "ผู้ช่วย (helper)" "ผู้เร่งปฏิกิริยาเพื่อการปรับปรุง (catalyst for improvement)" "ผู้สนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support)" และ "แหล่งความรู้ (source of knowledge)" ซึ่งคำดังกล่าวนี้สามารถนำมาอธิบายบทบาทของครูผู้นำได้

นอกจากนี้ Silva, Gimbert, และ Nolan (2000 อ้างถึงใน Lumpkin, Claxton, และ Wilson, 2014, p. 59) ได้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของครูมีวิวัฒนาการเป็น 3 ระยะ โดยระยะแรก ครูผู้นำได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนกหรือครูต้นแบบโดยเน้นการควบคุม ครูคนอื่นๆ ด้วยบทบาทการบริหารงานเช่นนี้ไม่มีผลทำให้ครูคนอื่นรู้สึกบั่นทอนความเชื่อมั่นในการสอนของตนที่อาจส่งผลต่อเป้าหมายของโรงเรียนได้ ในระยะที่สอง ครูผู้นำได้เปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำการเรียนการสอนหรือนักพัฒนาหลักสูตร เมื่อบทบาทนี้ถูกกำหนดขึ้นทำให้มีผลประโยชน์บางอย่างเกิดขึ้น และทำให้ครูผู้นำที่สวมบทบาทนี้มีความแตกต่างจากเพื่อนร่วมงานของตน และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาโดยรวมลดลง และในระยะที่สาม ครูผู้นำได้ทำงานร่วมกับเพื่อนครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนด้วยการกระทำในสิ่งที่พวกเขาอาจจะไม่เคยคาดคิดมาก่อน เช่น การออกแบบโรงเรียนใหม่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนร่วมงานแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับโรงเรียน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้ ในสภาพปัจจุบันนี้ ครูผู้นำจึงได้มีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังเช่น Lumpkin, Claxton, และ Wilson (2014) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการครู เป็นความสามารถหรือการแสดงออกของครูในลักษณะของการแบ่งปันความรู้ความชำนาญและประสบการณ์พิเศษของตนกับครูคนอื่น ๆ และพยายามปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการจึงสามารถเปลี่ยนแปลงห้องเรียนให้เป็นห้องทดลองการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรให้มีความเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดี ซึ่งครูลักษณะนี้ทุกคนจะใช้กลวิธีการสอนที่มีประสิทธิผลและใช้วิธีการประเมินผลที่แท้จริง (authentic assessments) มาเป็นหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน

Andrew (1974, อ้างถึงใน Suranna และ Moss, 2002) กล่าวว่าภาวะผู้นำของครูไม่ได้หมายถึงความเป็นผู้นำทางการบริหารหรือความเป็นผู้นำในทางราชการ แต่เป็นภาวะผู้นำของครูที่มุ่งส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือเรียกอีกนัยว่าเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้ ครูที่เป็นผู้นำทางวิชาการอาจใช้ความเป็นผู้นำเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การปรับปรุงตนเอง (self-improvement) (2) การปรับปรุงเพื่อนร่วมงาน (improvement of colleagues) และ (3) การริเริ่มเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (initiation of curriculum change) Andrew เสนอว่า ครูผู้นำ (Teacher leader) จะเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัย รวมถึงการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ดังนั้น "ครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นครูต้นแบบและเป็นผู้นำด้านหลักสูตรที่อุทิศความรู้ความสามารถของตนเพื่อกระตุ้นการวางแผนและการดำเนินการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร"

Bowman และ Danielson (2004, อ้างถึงใน Lumpkin, Claxton, และ Wilson, 2014, p. 60) อธิบายว่า ครูผู้นำคือบุคคลที่มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะที่น่าเคารพเชื่อถือ เป็นบุคคลที่เป็นนักสร้างสรรค์นวัตกรรม มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ดี มีทักษะในด้านการสื่อสาร มีความเป็นมืออาชีพ มีอิทธิพลที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเชี่ยวชาญ Lieberman และ Friedrich (2010 อ้างถึงใน Lumpkin, Claxton, และ Wilson, 2014, p. 60) ระบุว่า ครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าในทางการศึกษาเนื่องจากครูผู้นำแต่ละคนต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำงานร่วมกันกับครู และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของ

ตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกันกับ Devaney (1987 อ้างถึงใน Dimock และ Kathleer, 2015, p.1) ระบุว่าความเป็นผู้นำของครูอยู่บนพื้นฐานของความปรารถนาที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนทุกคน

จากความหมายของภาวะผู้นำครูดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึงความสามารถในการใช้บทบาทของครูผู้นำเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งมั่นพัฒนาทางวิชาชีพ โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยมุ่งเน้นที่ความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของครู

ภาวะผู้นำมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครูยุคใหม่ที่ต้องนำพาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในยุคศตวรรษที่ 21 โดยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ได้รับความสนใจและสามารถอธิบายเชื่อมโยงภาวะผู้นำทางวิชาการของครูมีหลากหลายแนวคิด ดังนี้

Basadur (2003) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิผลที่สุดในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคล ทีมงานให้ประสานงานกันผ่านกระบวนการ วิธีการร่วมกัน ค้นหาปัญหา และร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยแนวทางด้วยแนวทางใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้การสื่อสารร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับที่ กรองทิพย์ นาควิเชตร (2552, น. 25) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หมายถึงความสามารถของผู้นำในการกระตุ้นให้ ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายดีงาม ด้วยการคิดหลายมิติ คิดบวก และการปฏิบัติในวงกว้างและเชิงลึกหลายมิติจากผู้นำ เช่นเดียวกับที่ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่ชี้ให้เห็นถึงวิธีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC เน้นวัฒนธรรมการร่วมมือร่วมพลังกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกคน ทุกฝ่าย ร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุด เป็นกระบวนการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเน้นที่ผลงานซึ่งก็คือคุณภาพของผู้เรียน

Reddin (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2557 น. 4-59) ได้นำผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยไอโฮโอ มหาวิทยาลัยมิชิแกน มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มาสร้างเป็นทฤษฎีโดยอาศัย 2 มิติแรกคือ มิติมุ่งงาน และมิติมุ่งสัมพันธ์ และได้เพิ่มมิติมุ่งประสิทธิผล (effectiveness) เข้าไปอีกหนึ่งมิติ ทฤษฎีสามมิติของเรดดิน ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าประสิทธิผลของผู้นำขึ้นอยู่กับแบบผู้นำกับสถานการณ์ จากทฤษฎีนี้จะก่อให้เกิดแบบของผู้นำใน 3 มิติ คือ 1) มิติมุ่งงาน เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมุ่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้าใจในการดำเนินงานตามแผนนโยบาย ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้ผล และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 2) มิติมุ่งสัมพันธ์ หมายถึงพฤติกรรมผู้นำที่แสดงออกถึงความเป็นมิตร มีความไว้วางใจสนิทสนมกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับช้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 3) มิติมุ่งประสิทธิผล หมายถึงพฤติกรรมที่ผู้นำมุ่งให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และผู้ใต้บังคับช้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จากทฤษฎี 3 มิติของเรดดิน สอดคล้องกับองค์ประกอบความเป็นผู้นำของครูทั้ง 3 มิติ โดยเฉพาะในปัจจุบันรูปแบบการทำงานของครูแตกต่างไปจากอดีต เห็นได้จากที่ วิจารณ์ พานิช (2555) ได้ให้

ความเห็นว่าการที่ครูจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลหรือสอนศิษย์ให้มีทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ครูต้องเปลี่ยนบทบาทตัวเองจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และจะทำได้ดีครูจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เรียกว่า PLC (Professional Learning Community) เป็นลักษณะการมุ่งงาน มุ่งสัมพันธ์ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพตามทฤษฎีของ Reddin

จากงานวิจัย Hopkins (2012 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2558, น. 20) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้นำ 10 ประการ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ขององค์การที่ชัดเจนและมีแผนกลยุทธ์ที่จะทำให้วิสัยทัศน์ประสบความสำเร็จ
2. กำหนดเป้าหมายและความคาดหวังที่ชัดเจนจากผู้เรียน ครูและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งผู้ปกครอง
3. พบเห็นได้ง่าย หมายถึง ไม่อยู่ประจำเฉพาะในห้องทำงานของตัวเอง แต่เดินเยี่ยมโดยทั่วโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรได้เข้าพบได้ง่าย
4. มีพฤติกรรมเป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจสำหรับผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน
5. ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน
6. พัฒนาครูให้มีความรู้และความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ
7. แสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นว่าไม่ได้คิดตัดสินใจโดยลำพังแต่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง
8. มีอารมณ์ขัน
9. มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน
10. ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนความก้าวหน้าทั้งผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียน

ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษของ House (อ้างถึงใน Yukl, 1989, p. 205) ได้ อธิบายว่า ภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษ คือ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษทำให้เกิดผลงานที่สูงขึ้นกว่าผลงานปกติที่ควรจะเป็นลักษณะพิเศษของผู้นำที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษได้นั้นก็คือผู้นำที่ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อหรือคล้อยตามยอมรับอย่างไม่มีข้อกังขา ทำให้ผู้ตามพยายามยกระดับเป้าหมายและมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จจากการปฏิบัติงานโดยแสดงออกจากการให้ความร่วมมือและความมั่นใจว่าสามารถช่วยทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass และ Avolio (1990 อ้างถึงใน สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์, 2544) อธิบายผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำในการดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตามแต่ละคนเพื่อการพัฒนาผู้ตามผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคลเพื่อความสัมพันธ์และเติบโตของแต่ละคนผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้นนอกจากนี้ผู้นำจะให้การปฏิบัติต่อผู้ตามโดยให้ออกการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Stuart R. Levine (อ้างถึงใน Shawdhury, 2001) จะต้องเป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการสร้างคุณค่า ค่านิยมที่ต้องการ คือการไว้วางใจซึ่งกันและกัน นำองค์กรก้าวไปข้างหน้า

จากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า คุณสมบัตินี้ของผู้นำสอดคล้องกับคุณลักษณะสำคัญหลายประการที่ครูผู้นำในปัจจุบันพึงมี ได้แก่ การมีคุณสมบัตินี้เป็นผู้นำอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ ครูผู้นำต้องเป็นคนที่คิดในเชิงสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้นำทีม กระตุ้นผู้ร่วมงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งนี้ ทุกแนวคิดได้ให้ความสำคัญด้านการทำงานร่วมกัน การทำงานภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับการทำงานของครูในปัจจุบันที่กำลังได้รับการส่งเสริมและผลักดันให้ครูทำงานในลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นทีม เกิดเป็นลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นการทำงานร่วมกัน ร่วมพลัง ร่วมเรียนรู้กันของครูแบบกัลยาณมิตรสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้

2.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำของครูในศตวรรษที่ 21

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต ครูจึงมีบทบาทสำคัญ และมีคุณสมบัตินี้เป็นผู้นำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูไว้ ดังต่อไปนี้

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2555) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครูในการสร้างเด็กให้มีความสามารถในการสร้างความสมดุลทางความคิด มีการสร้างกิจกรรมที่ตอบได้ว่า การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร ใน 4 ประเด็นคือ 1) Learn to Live คือ เรียนเพื่อจะรู้จักใช้ชีวิตอยู่บนโลก 2) Learn to Love สอนให้เด็กรู้จักโลก รักคนอื่น รักตนเอง 3) Learn to Learn สอนให้เด็กรู้ว่าทำไมเราจึงต้องเรียน เรียนที่ไหน เรียนอย่างไร เรียนกับใคร และเรียนแล้วจะไปใช้ทำอะไร 4) Love to Learn สอนให้เด็กรักที่จะเรียนรู้ไปตลอดชีวิต โดยกระบวนการเรียนรู้ต้องมีลักษณะของการให้เด็กไปท่องโลก เมื่อมีประสบการณ์ก็กล้าที่จะแชร์ให้คนอื่นได้ทราบ และต้องสร้างให้เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง

วิจารณ์ พานิช (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูสรุปได้ว่า ในสภาวะการณ์ที่เป็นยุคความรู้มีมากและสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย ในสภาวะการณ์เช่นนี้ครูจึงมีความสำคัญมากขึ้นในการสร้างการเรียนรู้ วิธีการสร้างความรู้ที่ครูไม่เพียงแต่จะเอาใจใส่ผู้เรียน แต่ต้องมีทักษะในการจุดไฟในใจของผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ ให้สนุกกับการเรียนรู้ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ โดยยึดหลักการสอนให้น้อย แต่เรียนให้มาก ครูต้องตั้งคำถามและตอบได้ว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรและเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งเหล่านั้นครูจะต้องทำอะไรหรือไม่ทำอะไรบ้าง

นวพร ชลาวัณย์ (2558) กล่าวถึงความสำคัญของครูไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ด้วยเดิมการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การปฏิบัติและการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อม

กันกล่าวคือจะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) อีกต่อไปแต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็น “โค้ช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลได้ที่สำคัญคือครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่ต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อมๆกันกับผู้เรียน

Bass (1985 อ้างถึงใน กุลชลี จงเจริญ, 2558, น.11) ได้อธิบายถึงความสำคัญที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและเชื่อมโยงกับความสำคัญของภาวะครูผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดังนี้ คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence:II) คี อ

การที่ครูประพฤติตัวเป็นแบบอย่างสำหรับผู้เรียน ครูจะเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือและศรัทธา และทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ผู้เรียนจะพยายามประพฤติปฏิบัติและมีพฤติกรรมเลียนแบบครู 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation: IM) คือ การที่ครูจูงใจให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ โดยทำให้การเรียนรู้มีความหมายและท้าทาย ครูจะกระตุ้นจิตวิญญาณของผู้เรียน ให้แสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น มองโลกในแง่ดี เป็นการกระตุ้นทางปัญญา ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation: IS) คือ การที่ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาแนวทางใหม่ๆ และสร้างสรรค์มาแก้ปัญหา การเปลี่ยนกรอบในการมองปัญหา และเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆ ด้วยวิถีทางใหม่ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา ให้กำลังใจผู้เรียนให้พยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิด และเหตุผล สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียนว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข และการแก้ไขได้นั้นต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของทุกคนในกลุ่ม และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration: IC) คือ การที่ครูดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นการทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความมีคุณค่า ความสำคัญของตนเอง

จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ ครูเป็นผู้จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในด้านบวก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการกระตุ้นทางปัญญาให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นผู้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน

2.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในศตวรรษที่ 21

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท คุณลักษณะ องค์ประกอบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) ได้กล่าวถึงบทบาท 10 ประการของครูผู้นำที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. ให้บริการทรัพยากร แบ่งปันทรัพยากรการเรียนการสอน สื่อการสอน แผนการสอน เครื่องมือในการประเมิน แหล่งข้อมูล หรือทรัพยากรอื่นๆ ที่จะใช้กับผู้เรียน

2. เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน ใช้กลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยเหลือ แบ่งปันเพื่อนร่วมงานในด้านการจัดการเรียนการสอน ร่วมกันวางแผนการสอนหรือวางกลยุทธ์การสอนกับเพื่อนครู รวมทั้งหาวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนและผู้เรียน

3. เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการทำความเข้าใจเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้วิธีการองค์ประกอบต่างๆ การเชื่อมโยงหลักสูตรด้วยกันและวิธีการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนในการวางแผนและการประเมินร่วมกัน เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกันทั่วทั้งโรงเรียนตรงตามมาตรฐานหลักสูตร

4. สนับสนุนห้องเรียน การปฏิบัติงานที่เป็นลักษณะของการทำงานร่วมกัน ปกป้องหรือกันในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันกับเพื่อนครูในโรงเรียน

5. อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ระดับมืออาชีพในหมู่สมาชิกในทีมคือบทบาทครูผู้นำอีกบทบาทหนึ่ง มีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนการทำงานร่วมกันในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ ทำให้ได้มีการพัฒนาจนเป็นครูมืออาชีพ

6. ให้คำปรึกษาให้บริการเป็นที่ปรึกษาสำหรับครูผู้สอน ในลักษณะบทบาทของครูพี่เลี้ยงให้กับเพื่อนครู นอกจากนี้ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการให้คำแนะนำครูใหม่เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

7. เป็นผู้นำโรงเรียนมีความคิดริเริ่มในการวางเป้าหมาย หรือวิสัยทัศน์เกี่ยวกับผู้เรียน เป็นผู้นำในการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย

8. อำนวยความสะดวกข้อมูล เป็นผู้อำนวยการด้านข้อมูลเพื่อเสริมสร้างการเรียนการสอน เพื่อให้ทีมงานได้ร่วมกันใช้ข้อมูลนี้เพื่อการพัฒนา หรือวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนต่อไป

9. เป็นผู้นำสำหรับการเปลี่ยนแปลง ทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นทีมงานในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์จากเดิมไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

10. เรียนรู้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางบทบาทที่สำคัญที่สุดครูผู้นำถือว่าเป็นแบบอย่างของผู้เรียนในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ

UNESCO (2009) ได้กล่าวว่าครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้มีความรู้ลึกเกี่ยวกับหลักสูตร รู้ลึกในวิชาที่สอน ยืดหยุ่นได้ มีทักษะในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาสนับสนุนสร้างทักษะให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

ในทำนองเดียวกัน วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 12) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูยุคใหม่ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นนักออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ออกแบบหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบการวัดและประเมินผล

2. เป็นนักจัดการเรียนรู้ ที่มีบทบาทเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3. เป็นนักสร้างสรรค์ คิดค้นและสร้างสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้

4. เป็นนักวิจัยค้นคว้า การทำงาน การจัดการเรียนรู้ กระบวนทัศน์ใหม่ของครู ที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ การทำงาน การจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเป็นสิ่งเดียวกัน ไม่คิดแยกส่วน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูต้องมุ่งแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ในการเรียนการสอน การทำให้การพัฒนาการเรียนรู้มีพลัง คือ ครูทั้งโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบ

5. เป็นผู้เชื่อมโยง ประสานผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียน ในลักษณะเครือข่าย

ในขณะเดียวกันกับที่ วิจารณ์ พานิช (2555, น. 18-21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 คือ ครูต้องปรับบทบาทของตัวเอง ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ หรือปฏิบัติแล้วการเรียนรู้จะเกิดภายในใจและสมองของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้แบบ PBL (Project-Based Learning) ครูต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะในการทำหน้าที่ครูเพื่อฝึกเด็กให้เป็นคนที่มีทักษะในการเรียนรู้ ครูต้องฝึกฝนตนเองในการเป็นโค้ช หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ จุดประกายความคิดให้กับผู้เรียน การปรับตัวของครูเพื่อทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีตัวช่วย คือ Professional Learning Communities (PLC) คือ การรวมตัวกันของครูประจำการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงานที่ครู ในการทำงานครูทุกคนควรมีการสร้างทฤษฎีในการทำงานของตน ลงมือปฏิบัติงานและหาทางเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อพิสูจน์ว่าทฤษฎีของตนถูกต้องหรือมีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงอย่างไร ซึ่งลักษณะการทำงานแบบนี้ก็คือการทำงานที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาขีดความสามารถในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ครูต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดีขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556) ได้สังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 และได้พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น แยกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ ครูมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิตจัดระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีบทบาทการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ออกแบบการเรียนรู้สำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างสอดคล้องและเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลรวมทั้งบทบาทในด้านการบริการที่ดี มีความตั้งใจและ

เต็มใจให้บริการ มีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคม

ด้านที่ 2 ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ ครูต้องมีภาวะผู้นำที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ในการสร้างสรรค์ให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ โดยปราศจากอิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีการรวบรวมประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เหมาะสมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 มีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศอย่างเป็นระบบครูต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือสร้างสัมพันธ์ที่ดีและเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และครูต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทความเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

ด้านที่ 3 ด้านประสิทธิผลส่วนบุคคล ครูต้องมีการปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มุ่งมั่น ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยมีการวางแผนกำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน มีการพัฒนาตนเองศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นให้เข้ากับสถานการณ์ และกลุ่มคนที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป (ลัดดาวัลย์ สืบจิต, 2556)

อ่องจิต เมธยะประภาส (2557) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ครูเป็นผู้แนะแนวทาง (guide/coach) และครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้/ร่วมศึกษา (co-learner/co-investigator) และบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีลักษณะ 9 ประการ หรือที่เรียกว่า E-teacher ดังนี้

1. Experience มีทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เช่น เรียนสื่อเทคโนโลยี Internet, E-mail
2. Extended มีทักษะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลาผ่านทางสื่อเทคโนโลยี
3. Expanded มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. Exploration มีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี
5. Evaluation เป็นนักประเมินที่ดี มีความบริสุทธิ์และยุติธรรมและสามารถใช้เทคโนโลยีในการประเมิน

6. End-User เป็นผู้ใช้สื่อเทคโนโลยี (user) อย่างคุ้มค่า และใช้อย่างหลากหลาย
 7. Enabler สามารถใช้เทคโนโลยีสร้างบทเรียน เนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. Engagement ต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันผ่านสื่อเทคโนโลยีจนพัฒนาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เกิดชุมชนครูบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

9. Efficient and Effective สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตความรู้ผู้กระจายความรู้และผู้ใช้ความรู้ นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่าเด็กไทยในยุคดิจิทัลต้องสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และต้องมีทักษะที่หลากหลาย เช่น สามารถทำงานร่วมกับคนเยอะๆ ได้อย่างรวดเร็ว รับผิดชอบงานด้วยตนเองและรู้จักพลิกแพลงกระบวนการแก้ไขได้ เด็กต้องเรียนรู้โลกอย่างกว้างไกล วิสัยทัศน์ต้องเปลี่ยนไป โลกคือห้องเรียน มีห้องเรียนคือโลก

จากแนวคิดของนักวิชาการ และงานวิจัยทางการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และจัดหมวดหมู่องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังตารางที่ 2.2

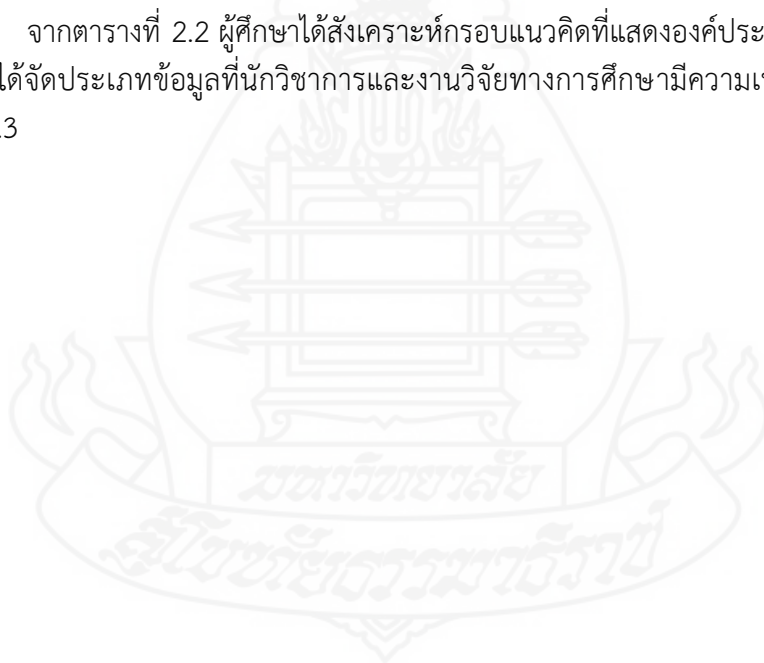
ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์กรอบแนวคิดจากนักวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษา
 ด้านองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนเรียนรู้
 ในศตวรรษที่ 21

แหล่งข้อมูล	แหล่งข้อมูล						รวม
	Harrison & Killion (2007)	UNESCO (2009)	วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ลัดดาวัลย์ สืบจิตต์ (2556)	อ่องจิต เมธยะประภาส (2552)	
องค์ประกอบภาวะผู้นำของครู							
1. การจัดการหลักสูตร	✓	✓	✓		✓		4
2. การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
3. การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
4. การบริหารจัดการชั้นเรียน	✓		✓	✓	✓		4
5. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
6. การวิจัยในชั้นเรียน	✓		✓	✓	✓		4
7. การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง	✓			✓		✓	3

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	แหล่งข้อมูล						รวม
	Harrison & Killion (2007)	UNESCO (2009)	วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556)	อ่องจิต เมธยะประภาส (2552)	
องค์ประกอบภาวะผู้นำของครู							
8. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้			✓				1
9. การให้บริการเป็นที่ปรึกษา หรือครูพี่เลี้ยง	✓						1

จากตารางที่ 2.2 ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดที่แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทั้ง 9 ข้อ โดยได้จัดประเภทข้อมูลที่นักวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกัน ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

แหล่งข้อมูล องค์ประกอบ ภาวะผู้นำ	Harrison & Killion (2007)	UNESCO (2009)	วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ลัดดาวัลย์ สืบจิตต์ (2556)	อ่องจิต เมธยะ ประภาส (2552)
1. ด้านการจัดการ หลักสูตร	ครูต้องมีความ เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตร	ครูควรมีความรู้ลึก เกี่ยวกับ หลักสูตร	ครูต้องสามารถ ออกแบบพัฒนา หลักสูตรได้	-	ครูสามารถออกแบบ พัฒนาหลักสูตรเป็น ระบบ เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	-
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี	ครูสามารถให้บริการ ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	ครูใช้สื่อและ เทคโนโลยีสนับสนุน การสอน	ครูเป็นนักสร้างสรรค์ คิดค้นสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้	ครูมีความสามารถ ด้านการเรียนรู้และ สร้างสรรค์นวัตกรรม	ครูมีความสามารถ พัฒนา นวัตกรรม และเทคโนโลยี	ครูใช้เทคโนโลยีสร้าง สื่อ บทเรียน
3. การจัดการเรียนรู้	ครูต้องเชี่ยวชาญด้าน การสอน	ครูมีทักษะด้านการ เรียนการสอน	ครูเป็นนักออกแบบ พัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้	ครูมีบทบาทในการ ออกแบบการเรียนรู้ ฝึกทักษะการเรียนรู้	ครูมีทักษะในด้าน การสอน ออกแบบ การเรียนรู้เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	ครูมีความสามารถ ด้านการจัดการ เรียนรู้
4. ด้านการบริหาร จัดการชั้นเรียน	ครูมีบทบาทอำนวยการ ความสะดวกในการ เรียนรู้ และสนับสนุน ห้องเรียน	-	ครูเป็นนักจัดการ เรียนรู้ อำนวยการ สะดวกในการเรียนรู้	ครูต้องทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการ สะดวกด้านการ เรียนรู้	ครูมีความสามารถใน การบริหารจัดการชั้น เรียน	-

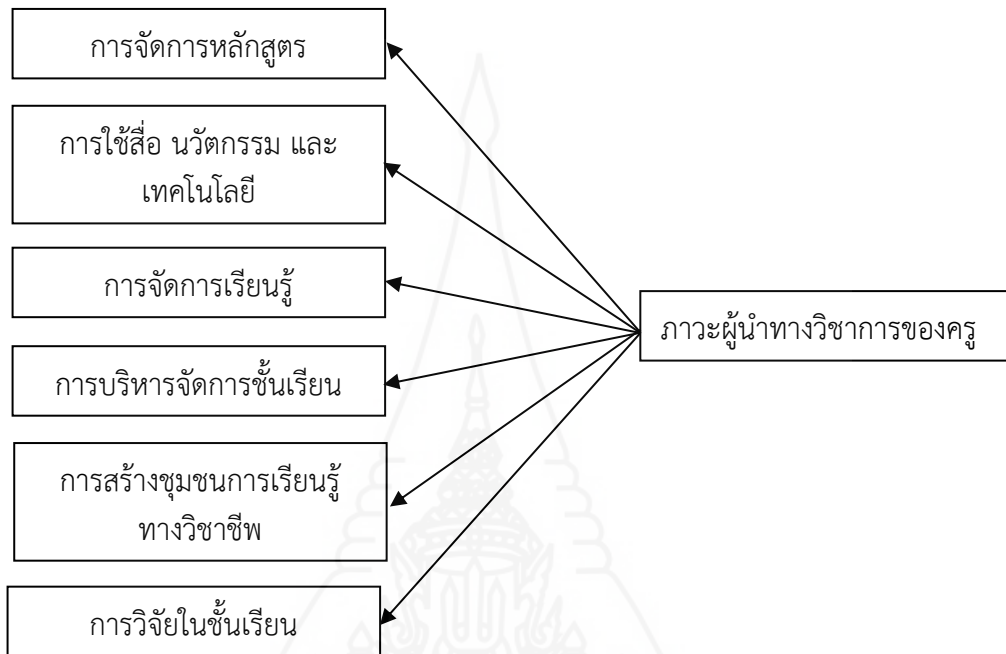
ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล องค์ประกอบ ภาวะผู้นำ	Harrison & Killion (2007)	UNESCO (2009)	วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ลัดดาวัลย์ สืบจิตต์ (2556)	อ่องจิต เมธยะ ประภาส (2552)
5. ด้านการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	ครูทำงานร่วมกันเป็น ทีม เป็นผู้นำผู้กระตุ้น ทีมงาน	ครูสร้างชุมชนการ เรียนรู้โดยใช้ เทคโนโลยี	ครูร่วมมือกันทำงาน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน	ครูรวมตัวกันใน ลักษณะชุมชนการ เรียนรู้เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ครูทำงานเป็นทีม ให้ ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อน ร่วมงาน	ครูร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นลักษณะ เครือข่าย
6. ด้านการวิจัยใน ชั้นเรียน	ครูมุ่งมั่นพัฒนา วิเคราะห์การเรียนรู้	-	ครูใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการจัดการ เรียนรู้	ครูทำงานพื้นฐาน ของการวิจัยเพื่อ พัฒนาผู้เรียน ทำงาน เก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ	ครูมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน	-
7. ด้านการแสวงหา ความรู้เพื่อพัฒนา ตัวเอง	ครูเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องเพื่อเป็น แบบอย่างในการ เรียนรู้ของผู้เรียน	-	-	ครูต้องฝึกฝนตนเอง พัฒนาขีด ความสามารถในด้าน การจัดการเรียนรู้	-	ครูแสวงหาความรู้ ใหม่ๆ ตลอดเวลา เพื่อขยายองค์ความรู้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล องค์ประกอบ ภาวะผู้นำ	Harrison & Killion (2007)	UNESCO (2009)	วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ลัดดาวัลย์ สืบจิตต์ (2556)	อ่องจิต เมธยะ ประภาส (2552)
8. ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์และ ความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อการ จัดการเรียนรู้	-	-	ครูเป็นผู้เชื่อมโยง ประสานผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนใน ลักษณะเครือข่าย	-	-	-
9. ด้านการ ให้บริการเป็นที่ ปรึกษา ครูพี่เลี้ยง	ครูเป็นให้คำปรึกษา สำหรับครูผู้สอน หรือครูใหม่	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 2.3 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูที่ได้รับการยอมรับร่วมกันมากที่สุดมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการหลักสูตร 2) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 5) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูAPA

จากองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านนี้ ผู้ศึกษาได้นำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.4.1 การจัดการหลักสูตร

ในการจัดการหลักสูตร ครูผู้สอนต้องศึกษาถึงความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้ ซึ่งจะถ่ายทอดมาสู่ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนรู้ที่แท้จริง ผู้เรียนได้ฝึกทักษะแสวงหาความรู้ โดยครูจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการในการหาความรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) กล่าวถึงบทบาทของครูผู้นำในด้านการจัดการหลักสูตรที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จ ว่าครูต้องมีเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการทำ ความเข้าใจเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้ วิธีการองค์ประกอบต่างๆการเชื่อมโยงหลักสูตรเข้าด้วยกัน

และวิธีการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนในการวางแผนและการประเมินร่วมกัน เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกันทั่วทั้งโรงเรียนตรงตามมาตรฐานหลักสูตร

UNESCO (2009) ได้กล่าวว่าครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้มีความรู้ลึกเกี่ยวกับหลักสูตร รู้ลึกในวิชาที่สอน ยืดหยุ่นได้ มีทักษะในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 8) ได้อธิบายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรว่า หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้อง และเป็นระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 12) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในด้านการจัดการหลักสูตรว่าครูต้องเป็นนักออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ออกแบบหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และออกแบบการวัดและประเมินผล

ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2557) ได้อธิบายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงความสามารถของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์ออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 2) ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดการหลักสูตร หมายถึง พฤติกรรมของครูที่ต้องแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร จัดทำสาระของหลักสูตร โครงสร้างรายวิชา วิเคราะห์เนื้อหาวิชาเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการสอน ประเมินผลการใช้หลักสูตร สรุปผลการใช้หลักสูตร และนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และให้หลักสูตรมีความทันสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

2.4.2 การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อเอื้อประโยชน์ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) กล่าวว่า ครูต้องจัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้

Harrison และ Killion (2007, pp.74-77) กล่าวว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถใช้และให้บริการทรัพยากร แบ่งปันทรัพยากรการเรียนการสอน สื่อการสอน แผนการสอน เครื่องมือในการประเมิน แหล่งข้อมูล หรือทรัพยากรอื่นๆ ที่จะใช้กับผู้เรียน

องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านสื่อ เทคโนโลยี ในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของ UNESCO (2552) ได้กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาสนับสนุนสร้างทักษะให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น.12) กล่าวว่าครูต้องเป็นนักสร้างสรรค์ คิดค้นและสร้างสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ วิจารย์ พานิช (2555) กล่าวถึงครูในศตวรรษที่ 21 ว่าต้องเป็นคนที่พัฒนาตนเองอยู่เสมอในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ครูต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดีขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21

ในทำนองเดียวกัน ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556 น. 303-309) ได้กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีบทบาทด้านออกแบบการเรียนรู้สำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างสอดคล้องและเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

อ่องจิต เมธยะประภาส (2557) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า และใช้ได้อย่างหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีสร้างบทเรียน เนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลาผ่านทางสื่อเทคโนโลยีมีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันผ่านสื่อเทคโนโลยีจนพัฒนาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เกิดชุมชนครูบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตความรู้ผู้กระจายความรู้และผู้ใช้ความรู้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน สามารถถ่ายทอดหรือขยายความรู้และทักษะของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะมีทักษะในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.4.3 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการสอนที่จัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการหาความรู้

Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) ได้กล่าวถึงบทบาทด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้นำที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จว่า ต้องเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน ใช้กลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยเหลือ แบ่งปันเพื่อนร่วมงานในด้านการจัดการเรียนการ

สอน ร่วมกันวางแผนการสอนหรือวางกลยุทธ์การสอนกับเพื่อนครู รวมทั้งหาวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนและผู้เรียน

UNESCO (2009) กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ลึกในวิชาที่สอน ยืดหยุ่นได้ มีทักษะในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาสนับสนุนสร้างทักษะให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่อ่องจิต เมธยะประภาส (2557) ทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น.12) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูยุคใหม่ในด้านการจัดการเรียนรู้ว่าครูต้องมีบทบาทเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูต้องมุ่งแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555, น.11) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องก้าวไปสู่ “ยุคความรู้” มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ลูกศิษย์ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร เรียนแล้วผู้เรียนได้ทักษะอะไร ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในและสมองของตนเอง

ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556 น. 303-309) กล่าวว่า ครูต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้สำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างสอดคล้องและเป็นระบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (อ้างถึงใน รัตนา ดวงแก้ว, 2557) การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นตัวผู้เรียน จัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ โดยคำนึงถึงภูมิหลังผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ จัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ให้ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เลือกวิธีเรียนรู้ แสวงหาแหล่งเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 และได้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการเรียนรู้แบบจริง (Mastery Learning) เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนประมาณร้อยละ 80 สามารถเรียนเนื้อหาสำคัญได้มากกว่าวิธีการสอนในปัจจุบันที่สามารถเรียนรู้ได้ประมาณร้อยละ 20 และควรเป็นการเรียนรู้แบบการสอนให้น้อย แต่เรียนให้มาก (Teach Less, Learn More) เพราะจะช่วยเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการใช้ชีวิตมากกว่าการสอนที่เน้นปริมาณและเพื่อการสอบ ดังเช่น ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2556) ได้กล่าวถึงแนวความคิดการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า “ห้องเรียนกลับด้าน” ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ด้วยแนวคิด “เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน” จะมุ่งเน้นการสร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะ ความรู้ ความสามารถและสติปัญญาของแต่ละบุคคล

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูในสร้างและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการความรู้ ปรับการสอนให้น้อยลงแต่เพิ่ม

การเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้น จัดกระบวนการเรียนรู้เน้นความรู้ความสามารถให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งกระตุ้นและส่งเสริมนักเรียนด้านทักษะกระบวนการ ทั้งการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน

2.4.4 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นการบูรณาการความรู้ ความสามารถของผู้สอน ในการสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านการเรียนรู้ที่สำคัญ Cited (2000 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ สืบจิต, 2556 น. 145) กล่าวถึงครูในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนว่า ครูต้องมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้และมีความสุข สนุกในการเรียนการสอน มีความสามารถในการสังเกตและแก้ไขพฤติกรรม การเสริมแรง และการลงโทษที่เหมาะสม Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) กล่าวว่าครูมีบทบาทในการสนับสนุนห้องเรียน อำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ เช่นเดียวกับที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น.12) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูยุคใหม่ในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนว่า เป็นนักจัดการเรียนรู้ ที่มีบทบาทเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน นอกจากนี้ วิจารย์พานิช (2555, น. 18-21) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 คือ ครูต้องปรับบทบาทของตัวเอง ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (Facilitate) การเรียนรู้ ครูต้องฝึกฝนตนเองในการเป็นโค้ช หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ จุดประกายความคิดให้กับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น.34) กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการชั้นเรียน คือ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เอกสารชั้นเรียน กำกับดูแลชั้นเรียนเช่นเดียวกันกับที่ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556, น. 303-309) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนว่า ครูต้องมีภาวะผู้นำที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ในการสร้างสรรค์ให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ มีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน จัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556, น. 470) ได้ให้ความหมายว่าการจัดการชั้นเรียนหมายถึง การสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือหมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับบทเรียนหนึ่งๆนอกจากนี้การจัดการห้องเรียนยังรวมถึงการที่ครูสามารถที่จะใช้เวลาที่กำหนดไว้ในตารางสอนได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และการจัดที่นั่งของนักเรียน และอุปกรณ์ที่ครูจะใช้ในการสอนให้อยู่ในสภาพที่จะช่วยครูได้ในเวลาสอน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูในการดำเนินการในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยครอบคลุมการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การสร้างกฎระเบียบและแนวปฏิบัติในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม และแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่

เหมาะสมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในบทเรียนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4.5 ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งเน้นคุณภาพ และพัฒนาทักษะของผู้เรียนตามที่สังคมต้องการ ดังนั้น ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) ได้กล่าวถึงบทบาทด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้นำที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จ ว่าต้องอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ระดับมืออาชีพในลักษณะการทำงานเป็นทีมมีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนการทำงานร่วมกันในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ ทำให้ได้มีการพัฒนาจนเป็นครูมืออาชีพอำนวยความสะดวกข้อมูลเพื่อเสริมสร้างการเรียนการสอน เพื่อให้ทีมงานได้ร่วมกันใช้ข้อมูลนี้เพื่อการพัฒนา หรือวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนต่อไป

UNESCO (2009) อธิบายว่าครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีทักษะในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ มีภาวะผู้นำ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

Hord, Roussin และ Sommers (2010) กล่าวว่ากระบวนการทำงานของครูที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูและเพื่อนครูในกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ ครูและเพื่อนครูต้องร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน การจัดการเรียนรู้และสิ่งที่มีผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ครูต้องร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางที่ควรจัดให้ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น.12) ได้กล่าวถึงการทำงานร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูต้องมุ่งแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ในการเรียนการสอน การทำให้การพัฒนาการเรียนรู้มีพลัง คือ ครูทั้งโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555, น. 18-21) กล่าวว่า ครูต้องเปลี่ยนบทบาท โดยครูต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ต้องปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่จัดให้แก่ศิษย์ เป็นผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และครูต้องฝึกทักษะนี้โดยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ

ลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมของครูว่า เป็นพฤติกรรมแสดงออกถึงความสามารถของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงานแสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิกตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

อ่องจิต เมธยะประภาส (2557) กล่าวว่าครูต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันผ่านสื่อเทคโนโลยีจนพัฒนาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เกิดชุมชนครูบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้

ทางด้านวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่มีการผสมความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกับเพื่อนครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกกันอย่างกัลยาณมิตรและนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการสอนโดยมีเป้าหมายคือ เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ที่มการทำงานของคุณครูต้องมีความเชื่อค่านิยมและวิสัยทัศน์ มีการสนับสนุนแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน พร้อมกันนำมาประยุกต์ใช้

2.4.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ครูต้องมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำข้อมูลมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดค้นวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน Harrison และ Killion (2007, pp. 74-77) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้นำในด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่จะทำให้ได้ประสบความสำเร็จโดยครูต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การปฏิบัติงานที่เป็นลักษณะของการทำงานร่วมกัน ปรีชาหาหรือกันในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันกับเพื่อนครูในโรงเรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูว่าเป็นการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานที่อาศัยความร่วมมือกันของครูในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดยจุดมุ่งหมายของการวิจัยคือการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น.12) กล่าวถึงบทบาทครูในด้านการวิจัยว่าครูต้องเป็นนักวิจัยค้นคว้า การทำงาน การจัดการเรียนรู้ กระบวนทัศน์ใหม่ของคุณครู ที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ คือ การทำงาน การจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเป็นสิ่งเดียวกัน ไม่คิดแยกส่วน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูต้องมุ่งแก้ปัญหาหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ในการเรียนการสอน การทำให้การพัฒนาการเรียนรู้อีกกัน คือ ครูทั้งโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกกัน นำผลการวิจัยไปใช้เผยแพร่เพื่อใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เป็นไปตามขั้นตอน มีระบบ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับที่ ลัดดาวลัย สืบจิต (2556) ได้กล่าวถึงบทบาทในด้านการวิจัยของครูไว้ว่า ครูต้องมีภาวะผู้นำที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ในการสร้างสรรค์ให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ โดยปราศจากอิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีการรวบรวมประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช (2555, น. 18-21) กล่าวว่าในการทำงานครูทุกคนควรมีการสร้างทฤษฎีในการทำงานของตน ลงมือปฏิบัติงานและหาทางเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อพิสูจน์ว่าทฤษฎีของตนถูกต้องหรือมีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงอย่างไร ซึ่งลักษณะการทำงานแบบนี้ก็คือการทำงานที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาขีดความสามารถในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ครูต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทางที่ดีขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงพฤติกรรมของครูในการแก้ปัญหาการเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียนในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบโดยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียน วางแผนการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียน สร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่อาศัยแนวคิดหรือทฤษฎีมารองรับ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการแก้ไขปัญหาหรือสรุปผลการพัฒนาที่ได้ทำการศึกษา พร้อมกับเผยแพร่ข้อค้นพบจากการวิจัย

3. งานวิชาการ

3.1 ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ

3.1.1 ความหมายของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถและทักษะเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนสถานศึกษาที่งานวิชาการก้าวหน้ามักมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ โดยนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารวิชาการไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.99-112) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ(2552) งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.2) ให้ความหมายงานวิชาการว่า เป็นงานสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างสูงสุด ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ทศนีย์ วงศ์เย็น (2553) งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง ทั้งในด้านการวางแผน กำหนดแนวทาง ปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

3.1.2 ความหมายของงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550, น.28) กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

ทศนี วงศ์เย็น (2553) ได้กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
2. ทำให้ผู้บริหารและครูวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ทำให้สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
4. ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนในการพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาทุกประเภทพิจารณามาตรฐานและคุณภาพได้จากผลงานด้านวิชาการ ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ ค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนมีคุณค่าในสังคม
2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษามีงานวิชาการมากปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย
3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สถานศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จะจัดให้ตามส่วนของปริมาณงานวิชาการ สถานศึกษา จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ
4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา การพิจารณาคุณภาพของสถานศึกษาต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการเป็นงานหลัก

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการเพราะเป็นการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลการจัดสรรทรัพยากร เพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

3.2 หลักการงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจการจัดการศึกษา ทศนี วงศ์เย็น (2550) กล่าวถึง หลักในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการและได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารวิชาการได้อย่างมีอิสระคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 6-7) กล่าวถึงหลักการในการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการต้องยึดหลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่มีการออกกลางคัน เรียนเกินเวลา หรือช้ากว่ากำหนด และหลักแห่งประสิทธิผล หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ

กิติมา ปรีดีติลล (อ้างถึงใน ละอองดาว ปะโพธิง, 2555, น. 22) ได้นำเสนอหลักการบริหารวิชาการที่สอดคล้องกับการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการจัดทำแผนงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือนโยบายของสถานศึกษา จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับครู และชี้แจงให้ครูเข้าใจ วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ

2. ขั้นปฏิบัติการ (Do) เป็นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ สนับสนุนให้เกิดการร่วมมือกันทำงานวิชาการ มีเทคนิควิธีการในการมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติ และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

3. ขั้นตรวจสอบ (Check) เป็นการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติงาน

4. ขั้นปรับปรุง (Act) เป็นการส่งเสริมให้ครูได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการในสถานศึกษาจะสำเร็จตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของทุกฝ่ายทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการปฏิบัติทุกภารกิจเพื่อให้เกิดผล คือ คุณภาพของผู้เรียน

3.3 ขอบข่ายงานวิชาการ

นักวิชาการกล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2551, น. 152) เห็นว่าขอบข่ายการบริหารงานวิชาการควรประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วยการศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 1 สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. การวิจัยในชั้นเรียน

3. การสอนซ่อมเสริม

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

6. การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวว่างานวิชาการมีขอบข่ายดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

7. การพัฒนางานห้องสมุด

8. การนิเทศการศึกษา

9. งานแนะแนว

10. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาประกอบด้วย

11. งานพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 สาระ

12. งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์ อนุตรโรจน์ (2553, น.3-4) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับขอบข่ายของงานวิชาการไว้ว่าการบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงาน โครงการสอน บันทึกการสอน

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชาเวลาผู้สอนสถานที่ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงด้านการเรียนการสอน พัฒนาครูผู้สอนให้มีการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่ งานการจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอนเพื่อเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้าง ครอบคลุมการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียน ตั้งแต่การวางแผนการพัฒนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การกำหนดแผนปฏิบัติงานวิชาการที่ชัดเจน โครงการสอน บันทึกการสอน การจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี ปฏิบัติได้เต็มศักยภาพ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการวัดผลและประเมินผลรวม การนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

4. สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช

4.1 ลักษณะทั่วไปของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ อยู่ภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 12 ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง ได้ดำเนินการตามประกาศแนวทางการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัด (ปรับปรุง พ.ศ. 2554) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนจำนวน 17 สหวิทยาเขต ในส่วนของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ประกอบไปด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชมงคลลาภิเชก โรงเรียนเสม็ดจวนวิทยาคม โรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร และโรงเรียนทุ่งสังพิทยาคม

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่อยู่ภายใต้กรอบนโยบายการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

โรงเรียน	วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์
โรงเรียนทุ่งใหญ่ วิทยาคม	มุ่งพัฒนาคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล อ้างไว้ซึ่งความ เป็นไทย	1. ส่งเสริมความเป็นเลิศทาง วิชาการ ตามความสามารถความ ถนัดของผู้เรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ด้วยการคิดโครงการงานและผลิตงาน อย่างสร้างสรรค์ 2. สนับสนุนและส่งเสริมการใช้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร 3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ เทียบเคียงมาตรฐานสากล 4. ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม และ ประพฤติปฏิบัติที่อ้างไว้ซึ่งความ เป็นไทยอย่างยั่งยืน 5. ส่งเสริมครูและพัฒนาครูให้มี ความสามารถเฉพาะเทียบเคียง มาตรฐานสากล 6. พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการ เรียนรู้และการบริหารจัดการ 7. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนต่อใน สถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง 9. พัฒนาการบริหารจัดการเชิง ระบบ	1. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทาง วิชาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้วยการ คิดโครงการงานและผลิตงานอย่าง สร้างสรรค์ 2. ผู้เรียนและครูสามารถใช้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร 3. โรงเรียนมีหลักสูตรศึกษา เทียบเคียงมาตรฐานสากล 4. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และประพฤติปฏิบัติที่อ้างไว้ซึ่ง ความเป็นไทยอย่างยั่งยืน 5. ครูมีความรู้ ความสามารถ เฉพาะเทียบเคียงมาตรฐานสากล 6. โรงเรียนมีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการ เรียนรู้และการบริหารจัดการ 7. ผู้เรียนดำรงชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและอยู่ ในสังคมโลกอย่างมีความสุข 8. ผู้เรียนได้เรียนต่อในสถาบัน ระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง 9. โรงเรียนบริหารจัดการเชิง ระบบ
โรงเรียนทุ่งใหญ่ เฉลิมราชมงคล ภิเชก	พัฒนาคุณภาพ ฉลาดใช้เทคโนโลยี มีเอกลักษณ์ รักความเป็นไทย	1. พัฒนาผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ เรียนรู้จัดคิดวิเคราะห์ฉลาดใช้ เทคโนโลยี มีคุณธรรม รักวัฒนธรรมไทย และมีความ มั่นใจในตนเองโดยบูรณาการ เรียนรู้ประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง 2. พัฒนาระบบบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนด้วยระบบ คุณภาพ (Quality Management) โดยยึดหลักธรร มาภิบาล	1. ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จัด คิดวิเคราะห์ ฉลาดใช้เทคโนโลยี มีคุณธรรม รักวัฒนธรรมไทย และมีความมั่นใจในตนเอง โดย บูรณาการเรียนรู้ประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. มีระบบบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ (Quality Management) โดย ยึดหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

โรงเรียน	วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์
เสมีดจวน วิทยาคม	พัฒนาคุณธรรม ควบคู่การสร้าง ความรู้	1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและ 2. พัฒนาจริยธรรม มีจิตสำนึก ความเป็นไทยและพลโลกอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข ห่างไกลยา เสพติด 3. ส่งเสริมครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนา สู่มืออาชีพได้รับการยกย่องเชิดชู เกียรติ 4. พัฒนาระบบการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ มี คุณภาพตาม 5. ส่งเสริมและพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาสู่ครูมือ อาชีพ 6. ส่งเสริมการบริหารการศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 7. พัฒนาอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ 8. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครูและ บุคลากร ชุมชน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาและทุกฝ่ายมีความพึง พอใจ	1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มี จิตสำนึกความเป็นไทยและพล โลกอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ห่างไกลยาเสพติด 3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสู่มืออาชีพได้รับ การยกย่องเชิดชูเกียรติ 4. โรงเรียนมีระบบการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ มี คุณภาพตามมาตรฐาน เน้นการ กระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม 5. ครูเป็นครูมืออาชีพ 6. บริหารการศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล 7. อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 8. ผู้เรียน ครูและบุคลากรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพึง พอใจในการจัดการศึกษา
กรงยี่นวิทยา คาร	ภายในปี ๒๕๕๖ เป็นสถานศึกษา แห่งความ ภาคภูมิใจ ในด้าน ความรู้ คุณธรรม นำเทคโนโลยี และมีวิถีชีวิตอย่าง พอเพียง	1. พัฒนาผู้เรียนในทุกๆด้าน เต็ม ศักยภาพ มีคุณลักษณะตาม มาตรฐาน การศึกษา มี แนวทางในการประกอบอาชีพ และ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 2. ส่งเสริมบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถจัดการศึกษาได้ตาม มาตรฐานการศึกษา ทั้งทางด้าน ความรู้และคุณธรรม	1. ผู้เรียนพัฒนาในทุกๆด้าน เต็ม ศักยภาพ มีคุณลักษณะตาม มาตรฐานการศึกษามีแนวทาง ในการประกอบอาชีพและอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข 2. บุคลากรมีคุณภาพ สามารถจัด การศึกษาได้ตามมาตรฐาน การศึกษา ทั้งทางด้าน ความรู้และคุณธรรม

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

โรงเรียน	วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์
กรรณวิทยาคาร (ต่อ)		3. ส่งเสริมมีแหล่งเรียนรู้ วิทยากรท้องถิ่นและเทคโนโลยี ทางการศึกษาอย่างเพียงพอ และมี มีประสิทธิภาพ 4. สร้างเสริมความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3. มีแหล่งเรียนรู้ วิทยากรท้องถิ่น และเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างเพียงพอ และมี ประสิทธิภาพ 4. ชุมชนให้การสนับสนุนและมี ส่วนร่วมกับโรงเรียน
ทุ่งสังพิทยาคม	โรงเรียนทุ่งสัง พิทยาคมพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน การศึกษาขั้น พื้นฐานและจัด กิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ	1. พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความ สมดุลทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข 2. จัดการศึกษาโดยยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. ส่งเสริมการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา 4. ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารจัดการศึกษา	1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มี คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุข 2. โรงเรียนดำเนินนโยบายตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการ จัดการศึกษา 4. ใช้เทคโนโลยีและระบบ สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

4.3.1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2558 พบว่า ภาพรวมของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ทุกระดับยังต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ยังต่ำกว่าผลคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12, 2557)

4.3.2 ผลการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสาม ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่จำนวน 5 โรงเรียน ได้รับการรับรองมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 นครศรีธรรมราช 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 60 ไม่ได้รับการรับรองจำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40 กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12,2557)

4.4 โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่มีการกำหนดเป้าประสงค์ร่วมกันเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ประชากรในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาให้ได้รับการพัฒนาสู่มีอาชีพ และได้รับส่งเสริมเข้าสู่วิถีสู่ความก้าวหน้า จากการศึกษา ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่ส่งผล ต่อ การพัฒนาคุณภาพครู โดยผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์จาก นายณันท์วัฒน์ ชัยวิจิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม ประธานสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ดำเนินการในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์โครงการ	กิจกรรมสำคัญ
1	โครงการแบ่งปัน ทรัพยากรทางการ ศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยา เขตทุ่งใหญ่ให้สูงขึ้น 2. เพื่อใช้รูปแบบเครือข่ายกลุ่ม โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนสหวิทยาเขต ทุ่งใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลถึง คุณภาพการศึกษาโดยรวม 3. เพื่อประสานการมีส่วนร่วมของผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการจัด การศึกษา 4. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงและ มีคุณภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมแบ่งปันครูช่วยสอน มี รูปแบบการดำเนินงานโดยมีการ ประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ เพื่อ ร่วมกับทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ในด้านการขาดแคลนครูที่ตรงสาขา โดยมีการทำข้อตกลงร่วมกันในการ แบ่งปันทรัพยากรครูผู้ที่มีความ เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการ สอนในสาระวิชาต่างๆ และมีความ ประสงค์ที่จะไปช่วยสอนในโรงเรียน ที่เป็นเครือข่ายทั้ง 5 โรงเรียน หมุนเวียนกันโดยโรงเรียนทุ่งใหญ่ วิทยาคมเป็นแกนนำในการจัด กิจกรรม 2. กิจกรรมร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา คุณภาพเป็นกิจกรรมที่จะมีขึ้นในช่วง ของการสอบประเมินผลระดับชาติ โดยมีการวางแผนร่วมกันในการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ ร่วมกันสอนเพิ่มเติมในช่วงวันเสาร์ เพื่อร่วมกันยกระดับคุณภาพผลการ ประเมิน โดยมีลักษณะการ ดำเนินงานคือ ทุกโรงเรียนในสห วิทยาเขตทุ่งใหญ่จะมีการเชิญครู ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก และครูใน สังกัดสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถในแต่ละสาระวิชา มา เป็นวิทยากรให้ความรู้เพิ่มเติม

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์โครงการ	กิจกรรมสำคัญ
			ในลักษณะการติวเข้มความรู้ ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปีโดยใช้สถานที่โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาเขต
2	โครงการพัฒนาหลักสูตรของสหวิทยาเขต	1. เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 2. เพื่อให้ครูในแต่ละกลุ่มสาระได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1. กิจกรรมการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในแต่ละช่วงชั้นให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้ง 5 โรงเรียน เพื่อให้ส่งผลดีต่อผู้เรียนในด้านโอกาสทางการศึกษา และไม่เป็นปัญหากับผู้เรียนเมื่อมีการย้ายสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียน 2. กิจกรรมการจัดทำข้อสอบที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด และเป็นมาตรฐานเดียวกัน
3	พัฒนาคุณภาพครู	1. เพื่อพัฒนาคุณภาพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2. เพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ได้กำหนดให้มีการอบรมครูในสหวิทยาเขตเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยได้มีการวางแผนประชุมร่วมกันของคณะผู้บริหารโรงเรียนเพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องพัฒนา แล้วเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในลักษณะของการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพของครู และในกิจกรรมการอบรมก็เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พรชัย ธนปารมีกุล(2555) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตเบญจสิริ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูโดยจำแนกตามตำแหน่งพบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูผู้สอน ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน การส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีผลต่อความเป็นองค์กรทางการเรียนรู้ของโรงเรียนได้

ลัดดาวลย์ สืบจิต (2556) ได้การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 ข้อ ดังนี้คือ องค์ประกอบด้านการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ องค์ประกอบด้านประสิทธิผลส่วนบุคคล ซึ่งองค์ประกอบที่ 2 ด้าน ภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ มีตัวบ่งชี้ด้านการมีภาวะผู้นำ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีม จะส่งผลให้ครูมีสมรรถนะสำหรับศตวรรษที่ 21

ละอองดาว ปะโพธิง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับมากไปหน่อยได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการนำผลการประเมินไปใช้ การจัดการกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวิจัยในชั้นเรียน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Sasin Institute for Global Affairs (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ได้สรุปกรณีศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการเรียนจากประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยสรุปเปรียบเทียบดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้จากประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษา	ประเทศฟินแลนด์	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศญี่ปุ่น
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ยึดหลักการดูแลแบบครบวงจรและเท่าเทียม ไม่แบ่งห้องเรียนตามผล การเรียน มีครูพิเศษ ช่วยเหลือผู้เรียนที่ตามเพื่อนไม่ทัน เปิดโอกาสให้ครูเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน สามารถเลือกใช้ตำราได้อย่างหลากหลาย	ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง แรงใจในการเรียนรู้แบบเฉพาะตัว สร้างสภาพแวดล้อมที่ท้าทาย สนุกสนาน	มีวิธีการที่ตึงเครียด ผู้เรียนผสมผสานการเรียนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนอย่างสมดุล
ด้านครู	เน้นครูคุณภาพเป็นเลิศ การคัดเลือกครูเข้มข้น แข่งขันสูง ผู้ที่มีความสามารถสูงถึงจะ ได้เป็นครู บ่มเพาะทักษะอาชีพครู ได้รับการฝึกฝนในโรงเรียน เครือข่าย 1 ปีเต็ม	วางระบบพัฒนาครู อย่างครบวงจร ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู คัดเลือกครู จากผู้เรียนที่มีคะแนน สูงร้อยละ 30 แรก โดยครูทุกคนได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาแห่งชาติ บ่มเพาะทักษะการสอนที่เป็นเลิศ	ครูเป็นอาชีพที่คนปรารถนาและเป็นที่นับถือ ระบบศึกษาศาสตร์ได้บ่มเพาะความสามารถครูในด้านการสอน ผ่านการฝึกสอน มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาตนเองของครู แลกเปลี่ยนประสบการณ์
ด้านหลักสูตร	โครงสร้างหลักสูตรเป็นเพียงกรอบเท่านั้น โรงเรียนและครูมีอิสระในการกำหนดวิธีการสอนการเรียนรู้อย่างเต็มที่	จัดหลักสูตรเน้นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นองค์รวม	กำหนดมาตรฐานของสาระการเรียนรู้ ใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบ หลักสูตรมีความเข้มข้น
ด้านเทคโนโลยี	ICT เป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ICT ถูกนำมาใช้อย่างบูรณาการ	ICT ถูกนำมาใช้อย่างบูรณาการ

Anderson (2000) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ผู้บริหาร และผู้ที่เป็ นศาสตราจารย์ทางการศึกษา ในด้าน 1) การกำหนดภารกิจด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน 2) การควบคุมดูแลและการนิเทศการสอน 3) การตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน 4)

ความก้าวหน้าของผู้เรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า ภาวะผู้นำของบุคลากรด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน

Muijs และ Harris (2007) ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำของครูในโรงเรียนที่แตกต่างกัน 3 โรงเรียน โดยได้นำเสนอข้อค้นพบว่า วัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่างของภาวะความเป็นผู้นำของครู โดยองค์กรที่มีวัฒนธรรมองค์กรที่มีการทำงานเป็นทีม มีความไว้วางใจกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำครูที่เข้มแข็ง

Francis (2012) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำด้านความสามารถทางวิชาการของครู โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความเป็นผู้นำของครูในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความรู้ทางวิชาการของเพื่อนร่วมวิชาชีพตามหลักการของศตวรรษที่ 21 โดยมีวิธีการศึกษา คือ ให้ครูในนิวยอร์กจำนวนหกคน ได้แบ่งปันประสบการณ์ผ่านการเขียนบทสัมภาษณ์สองบท ผู้เข้าร่วมเล่าประสบการณ์ที่กำหนดใน 3 กรอบ คือ เรื่องของการสำนึกความรับผิดชอบ ความผูกพันองค์กร และความเสื่อมถอยขององค์กร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเป็นผู้นำของครู ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางวิชาชีพ และ 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสังคม

Cetin และ Keser (2015) ได้ศึกษาบทบาทภาวะครูผู้นำที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงองค์กร วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยคือ การนำเสนอความเห็นของครูที่มีต่อการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า มีวิธีจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในด้านการเรียนรู้ ส่วนด้านที่แสดงออกรองลงมา คือ ด้านการปลูกฝังวินัยในตนเอง และวิธีการให้รางวัลและการลงโทษ ส่วนในด้านการพัฒนาอาชีพ พบว่า วิธีการที่ใช้มากที่สุด คือ การอ่านจากหนังสือ และวารสาร รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้ารับการฝึกอบรม และการใช้สื่อเทคโนโลยี ตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศพบว่า คุณสมบัติของครูผู้นำทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ และจะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถในด้านการจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน กระตุ้นผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้มีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ครูต้องมีบทบาทในการบริหารจัดการชั้นเรียน อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้เหมาะแก่การเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอน มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำเสริมสร้างพลังในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันกับเพื่อนครู สามารถแก้ปัญหาผู้เรียนผ่านกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษายังพบว่า สถานภาพภูมิหลังของครูในด้านตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา มีผลต่อระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้วยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ มีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 149 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 108 คน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2543, น. 40) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจำนวน 8 ข้อ ด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 13 ข้อ

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนจำนวน 8 ข้อ ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพจำนวน 12 ข้อ และด้านการวิจัยในชั้นเรียนจำนวน 8 ข้อ แบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางการกำหนดนิยามศัพท์และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยสำหรับเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.2.3 จัดทำกระทงคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยดูความถูกต้องเหมาะสมทางภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์ของตัวแปรกับข้อกระทงที่กำหนด และนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC) หรือพิจารณาความตรงของเนื้อหา ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาความสอดคล้อง คือ ถ้าค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.60 แสดงว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามตัวแปร ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับให้กระทงคำถามมีความเหมาะสมมากขึ้น

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพระพรหม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นครศรีธรรมราช แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.96

2.2.7 นำเสนอผลการทดลอง (Try out) ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.2.8 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.3 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และติดตามรับแบบสอบถามคืนโดยมีผู้ช่วยซึ่งเป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนเป้าหมายช่วยดำเนินการติดตามเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถเก็บแบบสอบถามครั้งแรกได้จำนวน 75 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 108 ฉบับ หลังจากนั้นมีการติดตามการตอบแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามส่วนที่เหลือ 33 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 30 ฉบับ รวมการติดตามเก็บแบบสอบถาม 2 ครั้ง ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 105 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่าง 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2554, น. 121) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในการสอน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-Test เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe สำหรับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้สถิติทดสอบที (t-Test)

4.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

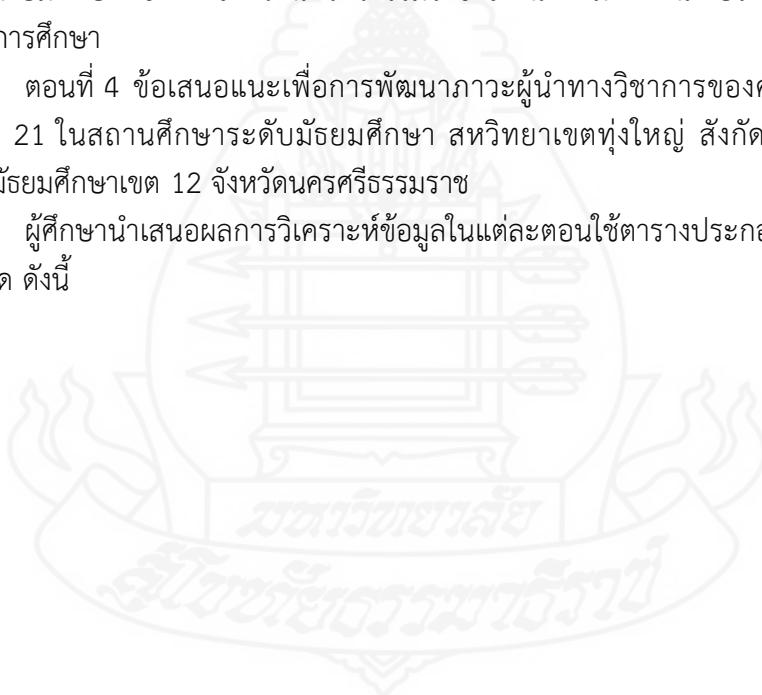
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนใช้ตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 105 ฉบับ ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา วิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ (n=105)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วย/ครู	42	40.00
ครูชำนาญการ	44	41.90
ครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป	19	18.10
รวม	105	100.00
ประสบการณ์ในการสอน		
น้อยกว่า 10 ปี	49	46.67
ตั้งแต่ 10-20 ปี	29	27.62
มากกว่า 20 ปี	27	25.71
รวม	105	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	56	53.33
สูงกว่าปริญญาตรี	49	46.67
รวม	105	100.00

ตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีตำแหน่งในระดับครูชำนาญการมากที่สุดจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90 รองลงมาเป็นครูผู้ช่วย/ครู จำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 40 และครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปน้อยที่สุดจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10

ด้านประสบการณ์ในการสอน พบว่า น้อยกว่า 10 ปี มากที่สุดจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมา คือ ครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10-20 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 27.62 และน้อยที่สุดคือครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 สำหรับระดับการศึกษาพบว่า ครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และครูที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช**

จากการสอบถามครูด้วยแบบสอบถามจำนวน 105 ฉบับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการหลักสูตร 2) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 5) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม (n=105)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
1. ด้านการจัดการหลักสูตร	3.82	0.52	มาก
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	3.88	0.53	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.45	0.47	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.06	0.48	มาก
5. ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.80	0.58	มาก
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.41	0.61	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.74	0.38	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.48) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.53) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.52) และด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.58) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.47) และ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.61) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.3 – 4.8

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการจัดการหลักสูตรของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการจัดการหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างและสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่น	3.96	0.52	มาก
2. ครูวิเคราะห์และวางแผนหลักสูตรโดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของสังคมศตวรรษที่21 และนโยบายของรัฐบาล	3.70	0.72	มาก
3. ครูออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นทีมของคณะครู	3.84	0.71	มาก
4. ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	4.09	0.64	มาก
5. ครูวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	4.02	0.60	มาก
6. ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.04	0.65	มาก
7. ครูประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นประจำทุกปีการศึกษา	3.61	0.90	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านการจัดการหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
8. ครูรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง/ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.47	0.80	ปานกลาง
9. ครูนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง	3.68	0.73	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียงข้อเดียวที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.64) รองลงมา คือ ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.65) และครูวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อเพื่อนร่วมงานผู้ปกครอง/ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.80)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ครูตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญในการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	4.40	0.60	มาก
2. ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นวัตกรรม การสอนและ เทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัยและสอดคล้องกับ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ สภาพความเป็นจริงของ สังคม เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.10	0.62	มาก
3. ครูช่วยให้ผู้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้จากสื่อและ เทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.14	0.63	มาก
4. ครูใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน หาความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.87	0.82	มาก
5. ครูใช้ช่องทางเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การสอน ผ่านเว็บไซต์มาช่วยในการสนับสนุนการเรียนการสอน	3.57	0.86	มาก
6. ครูใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการเสริม ความรู้ให้กับผู้เรียน	3.40	0.96	ปานกลาง
7. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social media) เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน	3.65	0.80	มาก
8. ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม การสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเข้ารับการอบรมและ การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ	3.93	0.67	มาก
เฉลี่ยรวม	3.88	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากเกือบ

ทุกข้อ มีเพียงข้อเดียวที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญในการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.60) รองลงมาคือ ครูช่วยให้ผู้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้จากสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.63) และครูจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นวัตกรรมการสอนและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ สภาพความเป็นจริงของสังคม เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.62) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.96)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการจัดการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
1. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมกัน สร้างความรู้เองในรูปแบบของการทำงานเป็นทีม เช่น การทำโครงการ หรือการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม	3.44	0.72	ปานกลาง
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	3.66	0.59	มาก
3. ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ร่วมกันสร้างองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ	3.61	0.79	มาก
4. ครูสามารถบูรณาการความรู้โดยใช้เนื้อหาภายในกลุ่ม สาระเดียวกันหรือข้ามกลุ่มสาระเพื่อสร้างทักษะชีวิต และทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน	3.25	0.77	ปานกลาง
5. ครูสามารถกำหนดสิ่งเร้าหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	3.44	0.69	ปานกลาง
6. ครูฝึกให้ผู้เรียนได้นำเสนองานในหลากหลายรูปแบบ เช่น การนำเสนอด้วยความเรียง การนำเสนอด้วยสื่อ มัลติมีเดีย การนำเสนอในลักษณะภาพยนตร์สั้นหรือละคร เป็นต้น	3.39	0.64	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
7. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยให้เลือกสร้างงานหรือปฏิบัติสิ่งที่ตนเองสนใจศึกษา	3.41	0.70	ปานกลาง
8. ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามแปลกๆ ใหม่ๆ และช่วยกันหาทางค้นคว้าหรือทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบนั้น	3.41	0.69	ปานกลาง
9. ครูฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทำงาน ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.28	0.64	ปานกลาง
10. ครูฝึกทักษะกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการเรียนแบบลองผิดลองถูกในระยะเวลาอันเหมาะสม	3.30	0.71	ปานกลาง
11. ครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและทำสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์โดยไม่ปิดกั้นความคิด	3.65	0.60	มาก
12. ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	3.72	0.56	มาก
13. ครูสะท้อนหรือประเมินผลการสอนของตนเองทุกครั้งที่หลังการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ	3.30	0.72	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.45	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ นอกจากนั้นครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.56) รองลงมาคือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{X}=3.66$, S.D.=0.59) และครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและทำสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์โดยไม่ปิดกั้นความคิด ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.60) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูสามารถบูรณาการความรู้โดยใช้เนื้อหาภายใน

กลุ่มสาระเดียวกันหรือข้ามกลุ่มสาระเพื่อสร้างทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ($\bar{X}=3.25$, S.D.=0.77)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ครูจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัยในการเรียนรู้	3.94	0.68	มาก
2. ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อตกลงในห้องเรียน	4.08	0.65	มาก
3. ครูเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง	3.97	0.70	มาก
4. ครูสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียนโดยพัฒนาทักษะทางสังคมและการควบคุมตนเองของผู้เรียนเพื่อสร้างความพร้อมในตัวผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และความสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.18	0.66	มาก
5. ครูเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	4.25	0.58	มาก
6. ครูแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ส่งเสริม ย้ำๆ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากปัญหาที่ครูกำหนดขึ้น โดยการลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน	3.99	0.70	มาก
7. ครูกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.11	0.59	มาก
8. ครูสามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนได้ทันเวลาที่โดยเน้นการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก	3.99	0.66	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.58) รองลงมาคือ ครูสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียนโดยพัฒนาทักษะทางสังคมและการควบคุมตนเองของผู้เรียนเพื่อสร้างความพร้อมในตัวผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.66) และครูกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.59) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความปลอดภัยในการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.66)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ครูร่วมกันกำหนดค่านิยมหรือวิสัยทัศน์ในการทำงาน เพื่อสร้างแรงผลักดันให้เกิดนโยบายใหม่ๆ หรือการดำเนินงานใหม่ๆ ในโรงเรียน	3.70	0.73	มาก
2. ครูทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและข้ามกลุ่มสาระเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	3.94	0.69	มาก
3. ครูร่วมมือกันในการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นข้อมูลฐาน	3.81	0.72	มาก
4. ครูร่วมมือกันในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้	3.56	0.82	มาก
5. ครูร่วมกันกำหนดวิธีการสอนที่เกิดผลดีกับผู้เรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้	3.63	0.90	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
6. ครูเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบการเรียนรู้ที่ศึกษาพร้อมปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์	3.68	0.79	มาก
7. ครูร่วมกันกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.89	0.78	มาก
8. ครูเสียสละเวลานอกเหนือการสอนปกติเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน	4.01	0.63	มาก
9. ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่นๆ	3.79	0.74	มาก
10. ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียนและความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง	3.66	0.83	มาก
11. ครูเคารพในความรู้ความสามารถของเพื่อนครูและรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง	4.07	0.65	มาก
12. ครูร่วมกันเสริมสร้างพลังและแรงบันดาลใจในการทำงาน ให้เพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	0.63	มาก
เฉลี่ยรวม	3.80	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูเคารพในความรู้ความสามารถของเพื่อนครูและรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.65) รองลงมาคือ ครูเสียสละเวลานอกเหนือการสอนปกติเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.63) และครูทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและข้ามกลุ่มสาระเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.69) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูร่วมมือกันในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.82)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช (n=105)

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
	(\bar{X})	มาตรฐาน (S.D.)	
1. ครูวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างการจัดการเรียนการสอนก่อนลงมือทำวิจัย	3.59	0.58	มาก
2. ครูนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาวางแผนการวิจัยหรือทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุง	3.60	0.69	มาก
3. ครูศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยหรือแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของครู	3.50	0.64	ปานกลาง
4. ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยโดยใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและวิธีการที่หลากหลาย	3.49	0.64	ปานกลาง
5. ครูสามารถพัฒนาวัตกรรมการสอนหรือสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมจากงานวิจัยในชั้นเรียน	3.34	0.69	ปานกลาง
6. ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน	3.36	0.82	ปานกลาง
7. ครูได้เผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนของตนให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบในหลายช่องทาง	3.04	0.98	ปานกลาง
8. ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพจากผลการวิจัย	3.33	0.80	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.41	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ นอกจากนั้นครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาวางแผนการวิจัยหรือทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุง ($\bar{X} = 3.60$, S.D.=0.69) รองลงมาคือ ครูวิเคราะห์สภาพปัญหาการ

เรียนรู้และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างการจัดการเรียนการสอนก่อนลงมือทำวิจัย ($\bar{X} = 3.59, S.D.=0.58$) ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลางคือ ครูได้เผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนของตนให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบในหลายช่องทาง ($\bar{X} = 3.04, S.D.=0.98$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู โดยการทดสอบค่า F-test และ t-test ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.9 – 4.20

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

รายการ	ครูผู้ช่วย/ครู			ครูชำนาญการ			ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการ หลักสูตร	3.94	0.51	มาก	3.75	0.50	มาก	3.73	0.54	มาก
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี	4.06	0.51	มาก	3.83	0.47	มาก	3.61	0.61	มาก
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.49	0.52	ปาน กลาง	3.48	0.37	ปาน กลาง	3.29	0.53	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	ครูผู้ช่วย/ครู			ครูชำนาญการ			ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. ด้านการบริหาร จัดการชั้นเรียน	4.16	0.43	มาก	3.97	0.54	มาก	4.07	0.40	มาก
5. ด้านการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	4.02	0.50	มาก	3.70	0.57	มาก	3.59	0.65	มาก
6. ด้านการวิจัยในชั้น เรียน	3.59	0.60	มาก	3.28	0.60	ปาน กลาง	3.27	0.60	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม	3.88	0.32	มาก	3.67	0.39	มาก	3.59	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นได้ว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=0.32) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับเกือบทุกด้าน มีเพียงด้านเดียวที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.43) รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.51) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.50) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.51) และ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.59$, S.D.=0.60) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.49$, S.D.=0.52)

กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูชำนาญการ มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=0.39) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.54) รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.47) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.75$, S.D.=0.50) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=0.57) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลางมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$, S.D.=0.37) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.28$, S.D.=0.60) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ

นอกจากนี้ กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D.=0.38) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าด้านอื่นๆ คือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.40) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.73$, S.D.=0.54) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.61$, S.D.=0.61) ตามลำดับ ส่วนด้านที่

ครูมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.29$, S.D.=0.53) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.27$, S.D.=0.60) เป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.962	2	.481	1.842	.164
	ภายในกลุ่ม	26.633	102	.261		
	รวม	27.595	104			
2. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2.876	2	1.438	5.456**	.006
	ภายในกลุ่ม	26.882	102	.264		
	รวม	29.758	104			
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.525	2	.262	1.206	.304
	ภายในกลุ่ม	22.206	102	.218		
	รวม	22.731	104			
4. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.793	2	.397	1.746	.180
	ภายในกลุ่ม	23.179	102	.227		
	รวม	23.972	104			
5. ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.332	2	1.666	5.349**	.006
	ภายในกลุ่ม	31.763	102	.311		
	รวม	35.095	104			
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.589	2	1.295	3.649*	.029
	ภายในกลุ่ม	36.185	102	.355		
	รวม	38.774	104			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.425	2	.713	5.445**	.006
	ภายในกลุ่ม	13.348	102	.131		
	รวม	14.773	104			

** p<.01

* p<.05

จากตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านการวิจัยในชั้นเรียนภาวะผู้นำทางวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า ในภาพรวม ครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีตำแหน่งต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.11-4.14

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบรายคู่ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านรวม จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครูเพื่อ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 (ภาพรวม)	ตำแหน่ง					
	ครูผู้ช่วย/ครู		ครูชำนาญการ		ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป	
	\bar{X} =3.88		\bar{X} =3.67		\bar{X} =3.59	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
	Difference		Difference		Difference	
ครูผู้ช่วย/ครู \bar{X} =3.88	-	-	.210	.030*	.282	.022*
ครูชำนาญการ \bar{X} =3.67	.210	.030*	-	-	.072	.770
ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป \bar{X} =3.59	.282	.022*	.072	.770	-	-

* p<.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านรวม แตกต่างจากกลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านรวมสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ตามลำดับ

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของกลุ่มครูชำนาญการ กับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ตำแหน่ง					
	ครูผู้ช่วย/ครู		ครูชำนาญการ		ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป	
	\bar{X} =4.06		\bar{X} =3.83		\bar{X} =3.61	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
	Difference		Difference		Difference	
ครูผู้ช่วย/ครู \bar{X} =4.06	-	-	.233	.115	.451	.008**
ครูชำนาญการ \bar{X} =3.83	.233	.115	-	-	.218	.307
ครูชำนาญการ พิเศษขึ้นไป \bar{X} =3.61	.451	.008**	.218	.307	-	-

** p<.01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการใน ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี แตกต่างกับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี สูงกว่าครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของกลุ่มครูที่มี ตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู กับกลุ่มครูชำนาญการ และกลุ่มชำนาญการกับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครูเพื่อ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ตำแหน่ง					
	ครูผู้ช่วย/ครู		ครูชำนาญการ		ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
	$\bar{X} = 4.02$		$\bar{X} = 3.70$		$\bar{X} = 3.59$	
	Difference		Difference		Difference	
ครูผู้ช่วย/ครู $\bar{X} = 4.02$	-	-	.323	.031*	.430	.024*
ครูชำนาญการ $\bar{X} = 3.70$.323	.031*	-	-	.107	.783
ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป $\bar{X} = 3.59$.430	.024*	.107	.783	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ แตกต่างกับกลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครู ชำนาญการพิเศษขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการ และ กลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปตามลำดับ

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพของ กลุ่มครูชำนาญการกับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำแนกตามตำแหน่ง (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ตำแหน่ง					
	ครูผู้ช่วย/ครู		ครูชำนาญการ		ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป	
	$\bar{X}=3.59$		$\bar{X}=3.28$		$\bar{X}=3.27$	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
	Difference		Difference		Difference	
ครูผู้ช่วย/ครู $\bar{X}=3.59$	-	-	.317	.050*	.329	.030*
ครูชำนาญการ $\bar{X}=3.28$.317	.050*	-	-	.012	.998
ครูชำนาญการ พิเศษขึ้นไป $\bar{X}=3.27$.329	.030*	.012	.998	-	-

* p<.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกับกลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการ วิจัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการ และกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปตามลำดับ

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มครูชำนาญการกับ กลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

รายการ	น้อยกว่า 10 ปี			ตั้งแต่ 10 -20 ปี			ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการ หลักสูตร	3.94	0.49	มาก	3.66	0.52	มาก	3.78	0.49	มาก
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี	4.04	0.51	มาก	3.78	0.52	มาก	3.70	0.52	มาก
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.51	0.49	มาก	3.42	0.43	ปาน กลาง	3.38	0.46	ปาน กลาง
4. ด้านการบริหาร จัดการชั้นเรียน	4.16	0.45	มาก	3.87	0.53	มาก	4.10	0.42	มาก
5. ด้านการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	4.00	0.48	มาก	3.56	0.68	มาก	3.71	0.52	มาก
6. ด้านการวิจัยใน ชั้นเรียน	3.53	0.57	มาก	3.25	0.69	ปาน กลาง	3.35	0.54	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม	3.86	0.32	มาก	3.59	0.45	มาก	3.67	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=0.32) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนสูงสุด ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.45) รองลงมาคือด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.51) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.48) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.49) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=0.57) และ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.49) ตามลำดับ

ในทำนองเดียวกัน กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10-20 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D.=0.45) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.87$, S.D.=0.53) ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.52) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.56$, S.D.=0.68) ส่วนอีก 2 ด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทาง

วิชาการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.43) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.25$, S.D.=0.69) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ

นอกจากนี้ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=0.31) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.42) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.49) ลำดับถัดมา คือ ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.52) และด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=0.52) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.38$, S.D.=0.46) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.35$, S.D.=0.54) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.446	2	.723	2.821	.064
	ภายในกลุ่ม	26.149	102	.256		
	รวม	27.595	104			
2. ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2.417	2	1.208	4.508*	.013
	ภายในกลุ่ม	27.342	102	.268		
	รวม	29.758	104			
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.344	2	.712	.783	.460
	ภายในกลุ่ม	22.387	102	.219		
	รวม	22.731	104			
4. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.572	2	.786	3.579*	.031
	ภายในกลุ่ม	22.401	102	.220		
	รวม	23.972	104			
5. ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.755	2	1.877	6.110**	.003
	ภายในกลุ่ม	31.340	102	.307		
	รวม	35.095	104			
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.585	2	.793	2.174	.119
	ภายในกลุ่ม	37.189	102	.365		
	รวม	38.774	104			

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.529	2	.765	5.889**	.004
	ภายในกลุ่ม	13.244	102	.130		
	รวม	14.773	104			

** $p < .01$, * $p < .05$

จากตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบว่า ครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.17-4.19

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการสอน					
	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10-20 ปี		มากกว่า 20 ปี	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
น้อยกว่า 10 ปี $\bar{X}=3.86$	-	-	.274	.007**	.192	.090
ตั้งแต่ 10-20 ปี $\bar{X}=3.59$.274	.007**	-	-	.082	.698
มากกว่า 20 ปี $\bar{X}=3.67$.192	.090	.082	.698	-	-

** p<.01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทาง วิชาการในด้านรวม แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านรวมสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์สอน 10-20 ปี

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านรวมของกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปีกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครูเพื่อ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการสอน					
	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10-20 ปี		มากกว่า 20 ปี	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
น้อยกว่า 10 ปี $\bar{X}=4.04$	-	-	.268	.093	335	.030*
ตั้งแต่ 10-20 ปี $\bar{X}=3.78$.268	.093	-	-	.068	.888
มากกว่า 20 ปี $\bar{X}=3.71$	335	.030*	.068	.888	-	-

* p<.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทาง วิชาการในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี แตกต่างกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอน มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสูงกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มครูที่มี ประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี และกลุ่มครูที่มี ประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครูเพื่อ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการสอน					
	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10-20 ปี		มากกว่า 20 ปี	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
น้อยกว่า 10 ปี $\bar{X}=4.16$	-	-	.290	.034*	.063	.853
ตั้งแต่ 10-20 ปี $\bar{X}=3.87$.290	.034*	-	-	.227	.200
มากกว่า 20 ปี $\bar{X}=4.10$.063	.853	.227	.200	-	-

* p<.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทาง วิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน แตกต่างกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์การตั้งแต่ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำ ทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอน 10-20 ปี

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของกลุ่มครูที่มี ประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปี และกลุ่มครูที่มี ประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบรายค่าภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ในการสอน					
	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10-20 ปี		มากกว่า 20 ปี	
	Mean	sig	Mean	sig	Mean	sig
น้อยกว่า 10 ปี $\bar{X}=4.00$	-	-	.435	.005**	.285	.105
ตั้งแต่ 10-20 ปี $\bar{X}=3.56$.435	.005**	-	-	.149	.602
มากกว่า 20 ปี $\bar{X}=3.71$.285	.105	.149	.602	-	-

** p<.01

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทาง วิชาการในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ แตกต่างกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ การตั้งแต่ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มครูที่มี ประสบการณ์สอน 10-20 ปี

ทั้งนี้ ไม่พบว่า ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ของกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 20 ปี และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10-20 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ใน การสอนมากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา (n=105)

ภาวะผู้นำทาง วิชาการ	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	Sig (two tailed)
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการจัดการ หลักสูตร	3.69	0.47	มาก	3.97	0.53	มาก	2.853**	.005
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี	3.70	0.49	มาก	4.09	0.52	มาก	3.996**	.000
3. ด้านการจัดการ เรียนรู้	3.42	0.48	ปาน กลาง	3.48	0.46	ปาน กลาง	.657	.513
4. ด้านการบริหาร จัดการชั้นเรียน	3.96	0.45	มาก	4.18	0.49	มาก	2.440*	.016
5. ด้านการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	3.65	0.53	มาก	3.98	0.59	มาก	3.057**	.003
6. ด้านการวิจัยใน ชั้นเรียน	3.37	0.60	ปาน กลาง	3.44	0.62	ปาน กลาง	.473	.637
รวมเฉลี่ย	3.63	0.35	มาก	3.86	0.37	มาก	3.168**	.002

** p<.01

* p<.05

จากตารางที่ 4.21 จะเห็นได้ว่า กลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D.=0.35) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าด้านอื่น คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=0.45) รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=0.49) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.69$, S.D.=0.47) และด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.65$, S.D.=0.53) ส่วนด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.48) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.37$, S.D.=0.60) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการต่ำกว่าด้านอื่นๆ

นอกจากนี้พบว่า กลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=0.37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าด้าน

อื่นๆ คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.18, S.D.=0.49$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.09, S.D.=0.52$) ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.98, S.D.=0.59$) ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.97, S.D.=0.53$) สำหรับด้านที่ครูมีภาวะ ผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48, S.D.=0.46$) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.44, S.D.=0.62$) ซึ่งเป็นด้านที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าด้าน อื่นๆ

เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีภาวะผู้นำทางด้าน วิชาการสูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของครูในด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการ สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้าน การบริหารจัดการชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการ เรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางด้านวิชาชีพ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน จากผู้ที่ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 จำนวน 87 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.56 โดยผู้ศึกษาได้จัดจำแนกข้อมูลจาก การตอบคำถามเป็นรายข้อตามความหมายของข้อความที่เป็นลักษณะเดียวกัน แล้วพิจารณาความ สม่าเสมอของข้อความ ได้เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูดังตารางที่ 4.22 – 4.27

ตารางที่ 4.22 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการหลักสูตร

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับนโยบายไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย เพราะทำให้การดำเนินการตามนโยบายไม่มีความต่อเนื่อง	15
2	ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและจริงจังจากฝ่ายนโยบาย เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตร	8
3	หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสร้างนวัตกรรม	5
4	ควรมีแนวทางในการบูรณาการในเนื้อหาสาระ ในรายวิชาต่างๆ เพื่อลดการจัดการเรียนการสอนที่ซ้ำซ้อนในเนื้อหา	7
5	รูปแบบของหลักสูตรควรเน้นการนำความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	6
6	การออกแบบหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนควรเกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	13
7	ควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในปัจจุบัน	8
8	เนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ มีมากเกินไป ใช้เวลาในการเรียนเนื้อหามาก	10

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการหลักสูตรมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับนโยบายไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อยเพราะทำให้ในระดับปฏิบัติ คือ ระดับสถานศึกษามีความสับสนและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบของหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นหลักสูตรที่บูรณาการวิชาต่างๆ เพื่อลดเวลาเรียนที่มากเกินไปและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันควรเป็นหลักสูตรที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้สู่การสร้างสร้งนวัตกรรม ตอบสนองความต้องการของสังคม และครูควรได้มีส่วนร่วมออกแบบหลักสูตรร่วมกับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.23 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	เขตพื้นที่หรือหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อ ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย	28
2	ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้จริง และมีการประเมินผลการใช้สื่อ	12
3	ผู้บริหารโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกให้ครูมีเทคโนโลยีที่สะดวกในการสร้างสื่อ และพัฒนานวัตกรรม เช่น การบริการด้านคอมพิวเตอร์ การบริการด้านการใช้อินเตอร์เน็ต	16
4	ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างสื่อ นวัตกรรม เพื่อใช้ในการเรียนการสอน	12
5	การพัฒนาสื่อออนไลน์ที่พัฒนามาจากส่วนกลางหรือ สพฐ. ควรคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ได้จริง เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	2

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ครูควรได้รับการอบรมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
2. ฝ่ายบริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่นำไปใช้ได้จริง โดยมีการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อลงทุนในสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อสามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้สะดวก
3. การพัฒนาสื่อออนไลน์ในระบบ DLTV หรือนวัตกรรมอื่นๆ ที่มีการพัฒนาจาก สพฐ. ว่า ควรคำนึงถึงการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากสื่อบางอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

ตารางที่ 4.24 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	12
2	ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมรับรู้ และแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน	7
3	ครูควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ผ่านการอบรมวิธีการสอน	9
4	ครูต้องมีความตระหนัก กระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนำประสบการณ์และความรู้มาประยุกต์ใช้กับนักเรียน	14
5	ครูควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ต้องคำนึงอยู่เสมอว่านักเรียนมีความแตกต่าง มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพที่มี	9
6	ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ผ่านการสร้างชิ้นงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	7
7	ครูควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน	11
8	ครูจัดให้มีการนำเสนองานในรูปแบบต่างๆ ทั้งในลักษณะงานเดี่ยวและงานกลุ่ม เพื่อเสริมทักษะการทำงาน	6

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการจัดการเรียนรู้ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรต้องมีการนิเทศ ติดตาม และแก้ปัญหามานagement การจัดการเรียนการสอนของครู และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนใหม่ๆ หลากหลาย
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเน้นการสร้างชิ้นงานและการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ทั้งในลักษณะงานเดี่ยวและงานกลุ่ม และมีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
3. ครูต้องตระหนักและเปิดโลกทัศน์ตนเองอยู่เสมอ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน และเข้ารับการอบรมวิธีการสอนใหม่ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน

ตารางที่ 4.25 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การจัดชั้นเรียนควรมีการกำหนดจำนวนผู้เรียนให้เหมาะสม ห้องเรียนไม่ควรมีความแออัดเกินไป จำนวนผู้เรียนไม่ควรเกิน 30 คนต่อห้องเรียน เนื่องจากครูจะได้ดูแลได้อย่างทั่วถึง	18
2	ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีความสุขที่จะเรียนรู้	14
3	ผู้บริหารควรมีช่องทางให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีการจัดการชั้นเรียนกับเพื่อนร่วมงาน	12
4	ครูควรส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนแบบเป็นมิตร ให้ผู้เรียนมีความสามัคคี	11
5	ครูควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม หรือการสัมมนา	15

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีช่องทางให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนไม่ควรมีผู้เรียนมากเกินไป
2. ผู้บริหารควรพยายามเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศของการเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่มหรือการสัมมนา เพื่อสร้างบรรยากาศที่มีความความเป็นมิตรและมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

ตารางที่ 4.26 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ครูควรได้รับการส่งเสริมการทำงานแบบทีมงาน	12
2	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีม	13
3	ควรให้มีการประชุม วางแผนการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ เป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เพื่อแจ้งข่าวสาร แลกกันแก้ปัญหาต่างๆ	9
4	ผู้บริหารควรให้ครูได้รู้เกี่ยวกับรูปแบบการทำงานในลักษณะ “การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ”	7
5	ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมหรือศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการโดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ	18
6	จัดสรรเวลาให้ครูมีโอกาสดำเนินการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้แล้วผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างได้ผลจริง	6

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมรูปแบบการทำงานเป็นทีมควรมีการประชุมวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อสามารถร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ ได้ทันเวลาที่
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้เรียนรู้และเข้าใจการทำงานในรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC) โดยให้ครูได้เข้ารับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ และเปิดโอกาสให้ครูมีเวลาเพื่อการประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาและเสนอแนะแนวความรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทำแล้วได้ผลจริง ได้ประโยชน์กับผู้เรียน

ตารางที่ 4.27 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู
เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประโยชน์ของการทำวิจัย	3
2	ครูควรสร้างความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ที่อยู่บนพื้นฐานของการทำวิจัยในชั้นเรียน	7
3	การทำวิจัยในชั้นเรียนควรเกิดจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง	11
4	การทำวิจัยในชั้นเรียนควรมีการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาผู้เรียนให้ เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง	9
5	ควรกำหนดให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง	12
6	การทำวิจัยในชั้นเรียนควรเกิดจากปัญหาที่หลากหลาย รอบด้าน ทั้ง ปัญหาด้านการเรียนรู้ และปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรม	5
7	การทำวิจัยในชั้นเรียนควรทำเพื่อแก้ปัญหา ไม่ใช่เพื่อเป็นผลงานทาง วิชาการ	18

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ข้อเสนอแนะของครูเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์และเป็นการพัฒนาผู้เรียน วิจัยจากสภาพจริง ปัญหาที่พบจริง และนำไปแก้ปัญหาได้จริง ไม่ใช่เพื่อทำเป็นผลงานทางวิชาการเพียงอย่างเดียว

2. ผู้บริหารควรมีการกำหนดให้ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหัวข้อในการวิจัยควรหลากหลายครอบคลุมต่อตัวผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ หรือด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา

1.1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 149 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 12 ในปี 2559 จำนวนทั้งสิ้น 108 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายทำการตอบแบบสอบถามจำนวน 108 ฉบับ และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการสอน ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) พร้อมทั้งทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Scheffe และการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา ใช้สถิติทดสอบที (t-test) ในส่วนของข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 สรุปการศึกษา

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากไปน้อยส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านมีภาวะผู้นำของครูเรียงตามลำดับ ดังนี้

1) **ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน** โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง

2) **ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี** โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูตระหนักในคุณค่าเห็นความสำคัญในการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน

3) **ด้านการจัดการหลักสูตร** โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้

บรรลุป่าหมายของหลักสูตร ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อเพื่อนร่วมงานผู้ปกครอง/ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) *ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ* โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูเคารพในความรู้ความสามารถของเพื่อนครูและรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูร่วมมือกันในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้

5) *ด้านการจัดการเรียนรู้* โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูสามารถบูรณาการความรู้โดยใช้เนื้อหาภายในกลุ่มสาระเดียวกันหรือข้ามกลุ่มสาระเพื่อสร้างทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

6) *ด้านการวิจัยในชั้นเรียน* โดยภาพรวมครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาวางแผนการวิจัยหรือทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุง ส่วนข้อที่ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ครูได้เผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนของตนให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบในหลายช่องทาง

1.3.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาของครู ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) *จำแนกตามตำแหน่ง* ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ทั้งนี้ ไม่พบว่า ครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) *จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน* ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์สอน 10-20 ปี ทั้งนี้ ไม่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์สอน 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) *จำแนกตามระดับการศึกษา* ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสอบถามครูพบข้อเสนอแนะดังนี้

1) การจัดการหลักสูตร

(1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับนโยบายไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย) เพราะทำให้ในระดับปฏิบัติ คือ ระดับสถานศึกษามีความสับสนและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นหลักสูตรที่บูรณาการวิชาต่างๆ เพื่อลดเวลาเรียนที่มากเกินไปและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม ตอบสนองความต้องการของสังคม และควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2) การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

(1) ครูควรได้รับการอบรมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่นำไปใช้ได้จริง โดยมีการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อลงทุนในสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อสามารถนำมาใช้กับนักเรียนได้สะดวก

(3) การพัฒนาสื่อออนไลน์ในระบบ DLTV หรือนวัตกรรมอื่นๆ ที่มีการพัฒนาจากระดับนโยบาย หรือ สพฐ. ควรคำนึงถึงการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากสื่อบางอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

3) การจัดการเรียนรู้

(1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตาม และแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้วิธีการสอนใหม่ๆ หลากหลาย

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลเน้นการสร้างชิ้นงานและการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ทั้งในลักษณะงานเดี่ยวและงานกลุ่ม และมีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

(3) ครูต้องตระหนักและเปิดโลกทัศน์ตนเองอยู่เสมอ โดยเข้ารับการอบรมวิธีการสอนใหม่ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน

4) การบริหารจัดการชั้นเรียน

(1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีช่องทางให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนไม่ควรมีผู้เรียนมากเกินไป

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพยายามเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน สร้างบรรยากาศของการเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่มหรือการสัมมนา เพื่อสร้างบรรยากาศที่มีความความเป็นมิตรและมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

5) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

(1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมรูปแบบการทำงานเป็นทีมควรมีการประชุมวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อสามารถร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ ได้ทันที

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้เรียนรู้และเข้าใจการทำงานในรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC) โดยให้ครูได้เข้ารับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ และเปิดโอกาสให้ครูมีเวลาเพื่อการประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาและเสนอแนะแนวความรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทำแล้วได้ผลจริง ได้ประโยชน์กับผู้เรียน

6) การวิจัยในชั้นเรียน

(1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์และเป็นการพัฒนาผู้เรียน วิจัยจากสภาพจริง ปัญหาที่พบจริง และนำไปแก้ปัญหาได้จริง ไม่ใช่เพื่อทำเป็นผลงานทางวิชาการเพียงอย่างเดียว

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดให้ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหัวข้อในการวิจัยควรหลากหลายครอบคลุมต่อตัวผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ หรือด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจต่อการนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ทั้ง 5 แห่ง ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีเจตนารมณ์ส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษาพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาในสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ได้กำหนดให้มีการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันอย่างต่อเนื่องในลักษณะการสร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพพร้อมกัน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากผลจากการทดสอบระดับชาติของโรงเรียนที่ผ่านมาโดยเฉลี่ย ทั้ง 5 รายวิชาหลัก

ยังได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพม.12, 2557) จากเหตุผลดังกล่าว ครูส่วนใหญ่ในสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้รับการกระตุ้นให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งสะท้อนได้ว่า ครูมีความมุ่งมั่นและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งอาจมีการปรับปรุงตัวเอง ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงเพื่อนร่วมงาน และมีความริเริ่มในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Andrew, 1974 อ้างถึงใน Suranna & Moss, 2002) ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาหลายแห่งมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (พรชัย ธนปารมีกุล, 2555; จุฑามาศ อินนามเพ็ง, 2552)

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมากกว่าด้านอื่นๆ และอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนได้ว่า ครูได้ดำเนินการในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับลัดดาวัลย์ สืบจิต (2556) ที่ได้แสดงทัศนะว่า ครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องสามารถเชื่อมโยงและกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยตนเองเพื่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในชั้นเรียน โดยเฉพาะครูควรจัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย ธนปารมีกุล (2555) และละอองดาว ปะโพธิง (2555) ที่พบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประกอบกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ก็กำหนดให้ครูมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน ประเด็นเหล่านี้จึงส่งผลให้เขตพื้นที่และโรงเรียนเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงทำให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการศึกษาได้แสดงว่า ครูส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ควรได้รับพัฒนาในประเด็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย ซึ่งครูบางคนให้ความคิดเห็นว่า ครูควรมีโอกาสแลกเปลี่ยนวิธีการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบการทำงานเป็นกลุ่มหรือการสัมมนา ด้วยบรรยากาศที่มีความความเป็นมิตรและมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

ในขณะที่ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัยแสดงว่า ครูมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการต่ำกว่าข้ออื่นๆ และอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับช่องทางในการเผยแพร่ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบ เป็นประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของครูในด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ต่อไป ผลการวิจัยนี้เป็นไปในแนวเดียว กับงานวิจัยของละอองดาว ปะโพธิง (2555) และ พรชัย ธนปารมีกุล (2555) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การให้การสนับสนุนครูในการทำวิจัยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้ พบว่า โดยรวมครูยังต้องการให้ผู้บริหารเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน ตลอดจนสร้างความตระหนักอย่างจริงจังให้ครูได้ทำวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบันการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างผลงานทางด้านวิชาการ ไม่ได้มีการทำเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำทางด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำของครูทางด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานให้พัฒนางานวิจัยเพื่อยกระดับการเรียนการสอนเป็นวงกว้างมากขึ้น

สำหรับด้านการจัดการเรียนรู้ซึ่งภาวะผู้นำครูทางวิชาการในด้านนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูควรได้รับการพัฒนาในระดับพอๆ กันกับด้านการวิจัยในชั้นเรียน สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ครูยังขาดความสามารถในการบูรณาการเนื้อหาความรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระเดียวกันและต่างกลุ่มสาระเพื่อสร้างทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งความสามารถของครูในการฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มและการเรียนรู้แบบโครงงาน ยังต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งอุปสรรคของครูดังกล่าวนี้ ส่งผลกระทบให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้ว่า ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ที่กล่าวมาแล้วยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามแนวคิดของการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 นั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ครูต้องสามารถจัดการเรียนรู้ที่ก้าวข้ามกลุ่มสาระวิชาหรือการเรียนรู้เนื้อหา ไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะเพื่อการดำเนินชีวิต ดังนั้น ครูต้องปฏิรูปการเรียนรู้ของตนเองและของผู้เรียน คือ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เน้นการตั้งคำถามและปัญหาเชิงลึกที่อาศัยการคิดวิเคราะห์ระดับสูง ครูต้องฝึกเป็นนักตั้งคำถามเพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ ต้องตั้งคำถามมากกว่าการค้นหาคำตอบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, น. 143) ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทตัวเอง เปลี่ยนวิธีคิด ต้องเฝ้ามองทักษะใหม่ในการเป็นผู้อำนวยการเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ให้เกิดกับผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2557, น. 17-20) ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้ที่มิบทบาทสำคัญในระบบการศึกษาปรับตัวเองไม่ทันหรือการไม่เปิดใจรับและเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่จำเป็น และนอกจากนี้โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ แต่ให้ความสำคัญการการสอนเพิ่มเติมหรือการติวเข้มข้อสอบเพื่อการสอบประเมินผลระดับชาติ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่ายังเป็นการแก้ปัญหาที่ยังไม่ตรงประเด็น ส่งผลให้ภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับปานกลาง และสมควรให้ครูได้รับการพัฒนาด้านนี้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งงานวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งได้พบว่า ครูยังมีปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุดสงวน ลาภภาษา, 2549; ละอองดาว ปะโพธิง, 2555) ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ พบว่า

ครูต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ ติดตาม และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาครูให้สามารถใช้วิธีการสอนใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาของครู โดยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายดังนี้

2.2.1 การศึกษาเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า ครูที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู

เมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่ง พบว่า ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูผู้ช่วย/ครู แตกต่างกับครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงกว่าครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้ช่วย/ครู ส่วนใหญ่เป็นครูยุคใหม่ที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ และเป็นครูที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้ผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวคิดการเรียนรู้ใหม่ที่เปลี่ยนไปจากเดิม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะเพื่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ซึ่งการปฏิรูประบบการผลิตครูยุคใหม่ได้ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้เหล่านี้ที่ต้องผสมผสานบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นการผลิตครู เพื่อบ่มเพาะความเป็นครู และมีทักษะการสอนสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ด้วยเหตุนี้ จึงอาจทำให้ครูผู้ช่วย/ครู ส่วนใหญ่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 มากขึ้น จึงส่งผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงกว่าครูกลุ่มอื่นๆ

เมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตครู มีการพัฒนาเสริมศักยภาพครูประจำการ มีการปรับปรุงระบบการขึ้นบัญชีครู และการจัดส่งครูไปประจำการตามโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามความเชี่ยวชาญมากขึ้น ประกอบกับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพครูที่เข้มข้น ทำให้ครูที่อยู่ภายใต้ระบบการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมก้าวไปสู่การเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) เป็นผลให้ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10-20 ปี

เมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีกับครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่าครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปได้รับการพัฒนาและเสริมหนุนให้มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะได้เรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของครู จึงน่าจะเป็นเหตุผลสนับสนุนที่ทำให้ครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ซึ่งผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย ธนปารมีกุล (2555) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูโดยรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของนิตยา มังสุรีย์ (2554) ได้ศึกษาบทบาทของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ในเขตอำเภอกระทุ้งจังหวัดภูเก็ต พบว่า เมื่อเปรียบเทียบด้านความแตกต่างด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทของครูในการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาโดยใช้ตำแหน่งเป็นตัวแปรพบว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวดี ยางสวย (2550, น. 88) ได้ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนของครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมีสมรรถนะในการบริหารจัดการห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 การศึกษาเปรียบเทียบด้านการจัดการหลักสูตร พบว่า กลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดการหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น เป็นการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ แนวคิดวิธีการปฏิบัติเฉพาะสาขา (วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, 2550) โดยเฉพาะการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูให้ความสนใจในการศึกษาต่อทำให้เกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้ด้านการจัดการหลักสูตร เป็นผลให้ครูที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีภาวะผู้นำด้านการจัดการหลักสูตรสูงกว่าครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

2.2.3 การศึกษาเปรียบเทียบด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พบว่ากลุ่มครูที่มีตำแหน่ง และระดับการศึกษาต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับด้านประสบการณ์ในการสอนพบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามตำแหน่งพบว่า กลุ่มครูที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือกลุ่มครูผู้ช่วย/ครู กับกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป โดยกลุ่มครูผู้ช่วย/ครูมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน

พบว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี กับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบัน สื่อ และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในด้านการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ครูรุ่นใหม่ซึ่งก็คือกลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู และอยู่ในกลุ่มของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี ได้รับการพัฒนาโดยกระบวนการผลิตครูให้มีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี และการสร้างนวัตกรรม ดังจะเห็นได้จากที่ ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ (2559) ได้กล่าวถึงการกำหนดยุทธศาสตร์การผลิตครูว่าต้องผลิตครูให้มีสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ร่วมกับเด็ก มีเครื่องมือการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพประกอบกับความเจริญก้าวหน้าในโลกปัจจุบัน จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมากกว่ากลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เฉพาะทาง จึงน่าจะเป็นเหตุผลสนับสนุนที่ทำให้ครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสูงกว่าครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์ (2551)

2.2.4 การศึกษาเปรียบเทียบด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน พบว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 10-20 ปี โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอน 10-20 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนในปัจจุบันเป็นลักษณะที่ครูต้องมีภาวะผู้นำที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ในการสร้างสรรค์ให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ มีความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน จัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ครูรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี ได้รับการพัฒนาจากกระบวนการผลิตครูแบบใหม่ในปัจจุบันตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ในการพัฒนาระบบการผลิตครู (ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ, 2559) จึงส่งผลให้มีภาวะผู้นำในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมากกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนระหว่าง 10- 20 ปี ซึ่งอาจจะเคยชินกับรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโดยใช้ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยกลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาต่อเป็นกระบวนการในการพัฒนา

ตนเองของครูทำให้คุณมีความรู้เฉพาะทางมากขึ้น ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะในด้านการจัดการเรียนรู้อุ้ การบริหารจัดการชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์, 2550)

2.2.5 การศึกษาเปรียบเทียบด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

พบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามตำแหน่งพบว่า กลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป โดยกลุ่มครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10-20 ปี โดยกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการมากกว่ากลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10-20 ปี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู และครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นใหม่และเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งมีระดับภาวะผู้นำด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันครูรุ่นใหม่มีการสร้างเครือข่ายผ่านทางด้านสังคมออนไลน์มากขึ้น ทำให้มีช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาตนเองมากขึ้นกว่าครูกลุ่มอื่นๆ ส่วนใหญ่ก็คือกลุ่มครูที่มีอายุมาก ซึ่งอาจจะมีช่องทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือน้อยกว่ากลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยกลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งจากผลการศึกษาสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสมบูรณ์ ต้นยะ (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูแกนนำที่มีการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีผลต่อการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ได้และเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ที่สามารถถ่ายทอดไปให้ครูในเครือข่ายได้ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีมีผลให้ครูได้รับการพัฒนาในด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

2.2.6 การศึกษาเปรียบเทียบด้านการวิจัยในชั้นเรียน

พบว่ากลุ่มครูที่มีตำแหน่งครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการแตกต่างกันกับกลุ่มครูชำนาญการ และกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มครูผู้ช่วย/ครู มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการด้านการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มครูชำนาญการและกลุ่มครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าระบบการผลิตครูในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูสามารถแก้ปัญหาผู้เรียนผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา นอกจากนี้การศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญา

ตรีช่วยเสริมสร้างให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรคความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ (วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, 2550) จึงส่งผลให้ครูที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูทั้ง 6 ด้าน เพื่อเพิ่มศักยภาพในด้านการเรียนการสอนซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะของผู้เรียน

3.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายและกำหนดแนวทางการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นพิเศษในด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

3.1.3 ครูพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และด้านวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาจากการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.1.4 ครูที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ควรมีการทำงานร่วมกัน นำศักยภาพที่ตนเองมี มาร่วมกันพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การแก้ปัญหาผู้เรียน รวมทั้งการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้มีทักษะที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของครูกับความผูกพันในวิชาชีพของครู

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของครูในการพัฒนาตนเองเพื่อก้าวไปสู่การเป็นครูในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS. (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS.
- _____. (2552). ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2556). คุณลักษณะครูที่ดีเมื่อ. สืบค้นจาก www.ru.ac.th.
- กรองทิพย์ นาควิเชต. (2552). ภาวะผู้นำสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา. สมุทรปราการ: อีรสรันพับลิชเชอร์.
- กุลชลี จงเจริญ. (2558). ภาวะผู้นำและการบริหารการเปลี่ยนแปลง. ใน *ประมวลชุดวิชาการพัฒนาทักษะและประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้นำทางการศึกษา*. หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: CURS. (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: CURS. (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: CURS. (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS.
- _____. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ: CURS. (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: CURS.
- จงจิตร ลาน้ำเที่ยง. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุก พอยท์.
- จุฑามาศ อินนามเพ็ง. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร
- ทัศนีย์ วงศ์เย็น. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ทิตนา แคมมณี. (2544). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรา สมประสงค์ และโกศล มีคุณ. (2556) ทฤษฎีการเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้*. หน่วยที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 9(1), 64-71.
- นันทวัฒน์ ชัยวิจิต. (2560). ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม. สัมภาษณ์.

- นิตยา มั่งสุริย์. (2554). *บทบาทของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาต่อการจัดการศึกษาในเขตอำเภอ กระทุ่ม จังหวัดอุทัยธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- นิสดารก์ เวชยานนท์. (2554). *มิติใหม่ในการบริหารทุนมนุษย์: บทควมวิชาการ*. กรุงเทพฯ: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ประคัลภ์ ปัทมพลังกุล. (2555). *ทักษะแห่งความสำเร็จในการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <https://prakal.wordpress.com>.
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *การเรียนรู้กับการเรียนการสอน*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา สัมมนาหลักสูตรและการสอน*. หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พรชัย ธนปารมิกุล. (2555). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต เบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พิณสุดา สิริรังษศรี. (2557). *การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21*. นนทบุรี: มาตาการพิมพ์.
- ยุวดี ยางสวย. (2550). *การศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนของครูอาชีวศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2557). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา นโยบาย การวางแผน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ลัดดาวัลย์ สืบจิต. (2556). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย*. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 12(2), 123-134.
- วันวิสาข์ แก้วสมบุญ. (2550). *เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา*. สืบค้นจาก www.tsu.ac.th.

- วิจารณ์ พานิช. (2554). *การศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับศตวรรษที่ 21*. เอกสารประกอบการบรรยายใน กำหนดการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 6 สมาคมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพ อาจารย์และองค์กร ระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.) ประจำปี 2554
- _____. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2554). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปริ้นท์.
- _____. (2554). *สี่เสาหลักของการเรียนรู้: สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554* (น. 511 – 515). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2544). *โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้: แนวคิดทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี.
- _____. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีศึกษาคณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี.
- วีระชาติ วิลาศรี. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2554). *การปฏิรูปการศึกษารอบใหม่: สู่การศึกษาที่มี คุณภาพอย่างทั่วถึง*. สืบค้นจาก www.tdri.or.th/multimedia/public-seminar-education-reform.
- _____. (2555). *ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก <http://www.tdri.or.th>.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเพื่อปฏิรูปการ เรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สายศิลป์ สายิน. (2544). *ปัจจัยที่เอื้อต่อการทาวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2558). *สารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 นครศรีธรรมราช*. สืบค้นจาก <http://www.sea12.go.th/plan/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *เอกสารรายงานการวิจัยเรื่อง การจัดทำ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. สืบค้นจาก <http://www.tdri.or.th/multimedia/public-seminar-education-reform>.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). *เกี่ยวกับ สมศ.*
สืบค้นจาก <http://www.onesqa.or.th/th/about/onesqa.php>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2*. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2555). *นโยบายด้านครู. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่าง
ประเทศ ประจำปี 2555 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่อง “การศึกษาเพื่อ
อนาคตของประเทศ”*. ม.ป.ท.
- _____. (2557). *การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่
ศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก
<http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1316>.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สิริกร พลายงาม. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและครู
วิชาการ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สุดสงวน ลาภอาษา. (2549). *ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา ไม่ได้ตีพิมพ์). สุรินทร์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุปรียา ศิริพัฒนกุลจร. (2555). *การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Learning)*. *The
NAS Magazine*. มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี, 2, 18-20.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุริรัตน์ พัฒนเอียร. (2552). *ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2555). *ถึงเวลาปฏิวัติการสอน ความท้าทายของครูในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก
https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1350883742
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2553). *ภาวะผู้นำ*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ห้องเรียนกลับด้าน สพฐ.ให้เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน. (3 พ.ค.2556). *คมชัดลึก*, กรอบบ่าย
อ่องจิต เมเยะประภาส. (2557). *บทบาทครูและคุณลักษณะครูในยุคศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก
www.obec.go.th/news/52484.

- Cetin, M., & Keser, S. (2015). The teacher leader in context of shared leadership in public schools. *American Journal of Educational Research*, 3, 1027-1035.
- Francis, L. A. (2012). *Teacher leadership for the 21st century: Teacher leaders' experiences in supporting the pedagogical practice of academic rigor*. Fielding Graduate University.
- Harrison, C., & Killion, J. (2007). Ten roles for teacher leaders. *Educational Leadership, Teachers as Leaders*, 65, 74-77.
- Hord, S. M., Roussin, J. L., & Sommers, W. A. (2009). *Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Lee, C.M. (2013). *High school teachers' perceptions of teacher-leadership*. A Thesis Submitted To the College of Graduate Studies and Research, Department of Educational Administration, University of Saskatchewan, Canada. Retrieved from <https://ecommons.usask.ca/bitstream/handle/10388/ETD-2014-03-1482/DORGAN-LEE-THESIS.pdf?sequence=3>.
- Levy, F., & Murnane, R. (2005). *The new division of labor: How computers are creating the next job market*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Lumpkin, A., Claxton, H., & Wilson, A. (2014). Key characteristics of teacher leaders in schools. *Administrative Issues Journal: Education, Practice, and Research*, 4(2), 59-67. Retrieved from <http://eric.ed.gov/?q=Teacher+Leadership%e2%80%94Improvement+through+Empowerment%3f&ft=on&id=EJ1058520>.
- Muijs, D., & Harris, A. (2007). Teacher leadership in (in) action: Three case studies of contrasting schools. *Educational management administration & leadership*, 35(1), 111-134.
- Oracion, C.C. (2014). *Teacher leadership in public schools in the Philippines*. EdD (International) thesis, UCL Institute of Education. Retrieved from <http://eprints.ioe.ac.uk/21652/>.
- Silva, D., Gimbert, B., & Nolan, J. (2000). Sliding the doors: Locking and unlocking possibilities for teacher leadership. *Teachers College Record*, 102, 779-804.
- Smerdon, B., Cronen, S., Lanahan, L., Anderson, J., Iannotti, N., & Angeles, J. (2000). *Teachers' Tools for the 21st Century: A Report on Teachers' Use of Technology*. Statistical Analysis Report.

Suranna, K. J., & Moss, D. M. (2002, April). *Exploring teacher leadership in the context of teacher preparation*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.

UNESCO. (2009). *ICT competency framework for teachers*. Retrieved from <http://www.Portal.UNESCO.org>.

Yukl . G. A. (1989). *Leadership in organizations*. New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

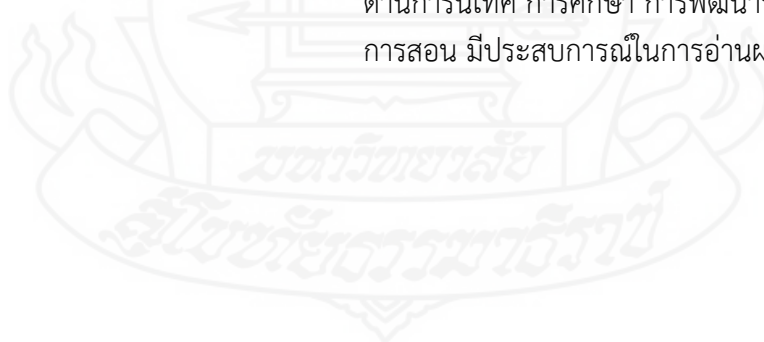
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. นางมนทิพย์ บุญมณี
สถานที่ทำงาน
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านหว่างคลอง
บริหารการศึกษา (ค.ม.)
ความชำนาญในการบริหารสถานศึกษา
การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารวิชาการและ
ถ่ายทอดความรู้ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
บุคลากรให้มีคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้
2. ดร.พมรศรี ชูรัตน์
สถานที่ทำงาน
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้
บริหารการศึกษา (ศษ.ด.)
ครูชำนาญการพิเศษกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
มีประสบการณ์ และเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ
3. นางเบญจวรรณ รัตนะ
สถานที่ทำงาน
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนชะรัดชนูปถัมภ์
วัดผล/ประเมินผลการศึกษา (ศษ.ม.)
มีประสบการณ์และความชำนาญงานวิชาการ
ด้านการนิเทศ การศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและ
การสอน มีประสบการณ์ในการอ่านผลงานวิชาการของ

ครู

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ตำแหน่ง

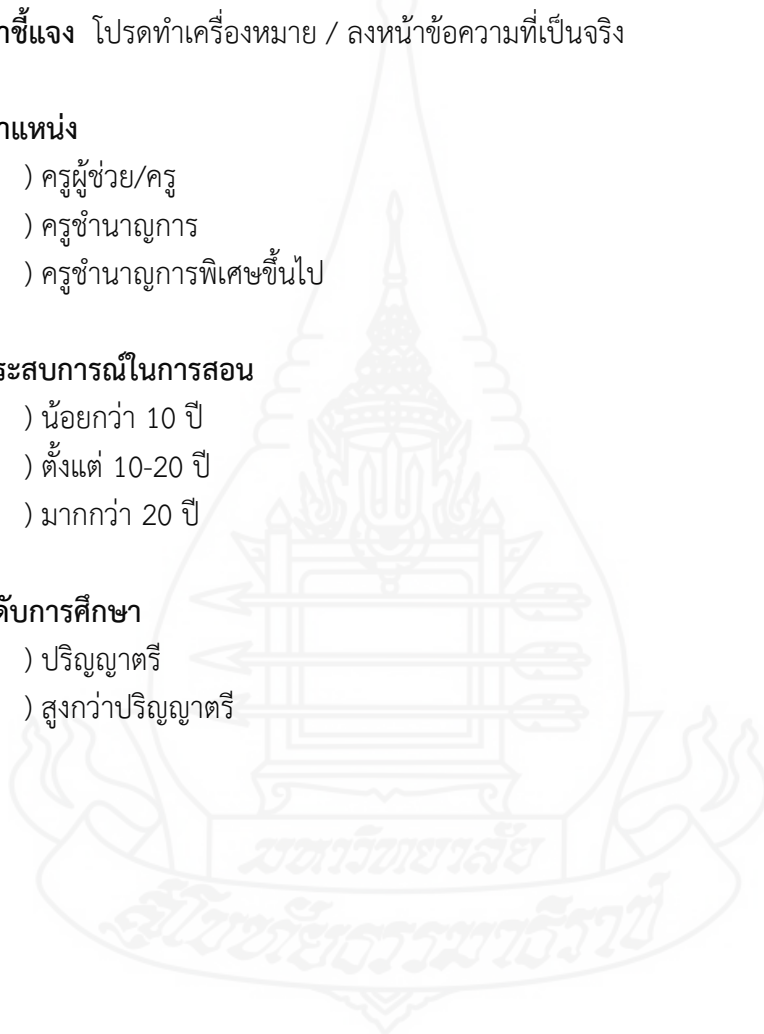
- () ครูผู้ช่วย/ครู
- () ครูชำนาญการ
- () ครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2. ประสบการณ์ในการสอน

- () น้อยกว่า 10 ปี
- () ตั้งแต่ 10-20 ปี
- () มากกว่า 20 ปี

3. ระดับการศึกษา

- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัด นครศรีธรรมราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านในแต่ละข้อ ว่าท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดการหลักสูตร						
1	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างและสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่น					
2	ครูวิเคราะห์และวางแผนหลักสูตรโดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความจำเป็นของสังคมศตวรรษที่ 21 และนโยบายของรัฐบาล					
3	ครูออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ ภายใต้การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีมของคณะครู					
4	ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้กำหนดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร					
5	ครูวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน					
6	ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง					
7	ครูประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นประจำทุกปีการศึกษา					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
8	ครูรายงานผลการใช้หลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
9	ครูนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงและ พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่ เปลี่ยนแปลง					
2. ด้านการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี						
1	ครูตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญ ในการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้แก่ผู้เรียน					
2	ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นวัตกรรมการสอน และ เทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัย และสอดคล้อง กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ของผู้เรียน					
3	ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ตลอดจนหนังสือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ได้อย่างพอเพียงและเหมาะสม					
4	ครูช่วยให้ผู้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้จากสื่อและ เทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
5	ครูใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ที่มีความสนใจศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง					
6	ครูใช้ช่องทางเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การ สอนผ่านเว็บไซต์มาช่วยในการสนับสนุนการเรียน การสอน					
7	ครูใช้อิเล็กทรอนิกส์บุ๊ก (e-book) เป็นช่องทางใน การเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน					
8	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social media) เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน					
9	ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเข้ารับการอบรมและ การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
3. ด้านการจัดการเรียนรู้						
1	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างความรู้เองในรูปแบบของการทำงานเป็นทีม					
2	ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
3	ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ					
4	ครูสามารถบูรณาการความรู้โดยใช้เนื้อหาภายในกลุ่มสาระเดียวกันหรือข้ามกลุ่มสาระ เพื่อสร้างทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน					
5	ครูสามารถกำหนดสิ่งเร้าหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
6	ครูฝึกให้ผู้เรียนได้นำเสนองานในหลากหลายรูปแบบ เช่น การนำเสนอด้วยความเรียงการนำเสนอด้วยสื่อมัลติมีเดีย การนำเสนอในลักษณะภาพยนตร์สั้นหรือละคร เป็นต้น					
7	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยให้เลือกสร้าง งานหรือปฏิบัติสิ่งที่ตนเองสนใจศึกษา					
8	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามแปลกๆ ใหม่ๆ และช่วยกันหาทางค้นคว้าหรือทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบนั้น					
9	ครูฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทำงาน ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบโครงงาน					
10	ครูฝึกทักษะกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการเรียนแบบลองผิดลองถูกในระยะเวลาอันเหมาะสม					
11	ครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและทำสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ปิดกั้นความคิด					
12	ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
13	ครูสะท้อนหรือประเมินผลการสอนของตนเองทุก ครั้งหลังการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนให้มี ประสิทธิภาพ					
4. การบริหารจัดการชั้นเรียน						
1	ครูจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอก ห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความปลอดภัยในการเรียนรู้					
2	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อตกลงในห้องเรียน					
3	ครูเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียน การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ที่ เชื่อมโยงกับชีวิตจริง					
4	ครูสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียนโดย พัฒนาทักษะทางสังคมและการควบคุมตนเองของ ผู้เรียน เพื่อสร้างความพร้อมในตัวผู้เรียนทั้งด้าน การเรียนรู้และความสัมพันธ์กับผู้อื่น					
5	ครูเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน					
6	ครูแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ส่งเสริม ย้ำให้ผู้เรียน ศึกษาค้นหา ความรู้ด้วยตนเองจากปัญหาที่ครู กำหนดขึ้น โดยการลงมือปฏิบัติทั้งในและนอก ห้องเรียน					
7	ครูกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วน ร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
8	ครูสามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนที่มี ปัญหาด้านพฤติกรรมกรเรียนในชั้นเรียนได้ ทันที่โดยเน้นการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก					
5. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ						
1	การกำหนดค่านิยมหรือวิสัยทัศน์ในการทำงาน ร่วมกันของครู เป็นแรงผลักดันให้เกิดนโยบาย ใหม่ๆ หรือการดำเนินงานใหม่ๆ ในโรงเรียน					
2	ครูทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งในระดับกลุ่มสาระการ เรียนรู้เดียวกันและข้ามกลุ่มสาระเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียน					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
3	ครูร่วมมือกันในการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นข้อมูลฐาน					
4	ครูร่วมมือกันในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้					
5	ครูช่วยกันกำหนดวิธีการสอนที่เกิดผลดีกับผู้เรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้					
6	ครูเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบการเรียนรู้ที่ดีกว่าพร้อมปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์					
7	ครูช่วยกันกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
8	ครูเสียสละเวลาออกเหนือการสอนปกติเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน					
9	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสื่อสารอื่นๆ					
10	ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียนและความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง					
11	ครูเคารพในความรู้ความสามารถของเพื่อนครูและรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง					
12	ครูช่วยกันเสริมพลังหรือสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้เพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ					
6. การวิจัยในชั้นเรียน						
1	ครูวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลในระหว่างการจัดการเรียนการสอนก่อนลงมือทำวิจัย					
2	ครูนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาวางแผนการวิจัยหรือทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุง					
3	ครูศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยหรือแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของครู					

ข้อ	พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยโดยใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และวิธีการที่หลากหลาย					
5	ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการสอนหรือสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมจากงานวิจัยในชั้นเรียน					
6	ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน					
7	ครูได้เผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนของตนให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบในหลายช่องทาง					
8	ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพจากผลการวิจัย					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นอื่นๆ (กรุณาให้ข้อคิดเห็นตามประเด็นด้านล่างนี้)

1. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นบ้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการหลักสูตร

.....

.....

1.2 การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

.....

.....

1.3 การจัดการเรียนรู้

.....

.....

1.4 การบริหารจัดการชั้นเรียน

.....

.....

1.5 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ

.....

.....

1.6 การวิจัยในชั้นเรียน

.....

.....

ข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ค่าความเที่ยง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
1. ด้านการจัดการหลักสูตร						
1	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างและสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	ครูวิเคราะห์และวางแผนหลักสูตรโดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของสังคมศตวรรษที่ 21 และนโยบายของรัฐบาล	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3	ครูออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ภายใต้การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของคณะครู	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
4	ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการพัฒนาให้นักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ครูวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธีโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	ครูประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นประจำทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	ครูรายงานผลการใช้หลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง/ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
9	ครูนำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี						
10	ครูตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญ ในการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
11	ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อ นวัตกรรมการสอน และเทคโนโลยีที่หลากหลาย ทันสมัย และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้และสภาพความเป็นจริงของสังคมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12	ครูช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้จากสื่อและเทคโนโลยีต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13	ครูใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสนใจศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
14	ครูใช้ช่องทางเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การสอนผ่านเว็บไซต์มาช่วยในการสนับสนุนการเรียนการสอน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
15	ครูใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางในการเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
16	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social media) เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
17	ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเข้ารับการอบรมและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ด้านการจัดการเรียนรู้						
18	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างความรู้เองในรูปแบบของการทำงานเป็นทีม เช่น การทำโครงงาน หรือการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือวิธีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างองค์ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21	ครูสามารถบูรณาการความรู้โดยใช้เนื้อหาภายในกลุ่มสาระเดียวกันหรือข้ามกลุ่มสาระ เพื่อสร้างทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
22	ครูสามารถกำหนดสิ่งเร้าหรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
23	ครูฝึกให้ผู้เรียนได้นำเสนองานในหลากหลายรูปแบบเช่นการนำเสนอด้วยความเรียงการนำเสนอด้วยสื่อมัลติมีเดียการนำเสนอในลักษณะภาพยนตร์สั้นหรือละครเป็นต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยให้เลือกสร้าง งานหรือปฏิบัติสิ่งที่ตนเองสนใจศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามแปลกๆ ใหม่ๆ และช่วยกันหาทางค้นคว้าหรือทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบนั้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26	ครูฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทำงาน ในรูปแบบของการเรียนรู้แบบโครงงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	ครูฝึกทักษะกระบวนการแก้ปัญหาให้ผู้เรียน โดยใช้วิธีการเรียนแบบลองผิดลองถูกในระยะเวลาอันเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	ครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและทำสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ปิดกั้นความคิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	ครูสะท้อนหรือประเมินผลการสอนของตนเองทุก ครั้งหลังการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
4. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน						
31	ครูจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความปลอดภัยในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อตกลงในห้องเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	ครูเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียน การสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง กับชีวิตจริง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

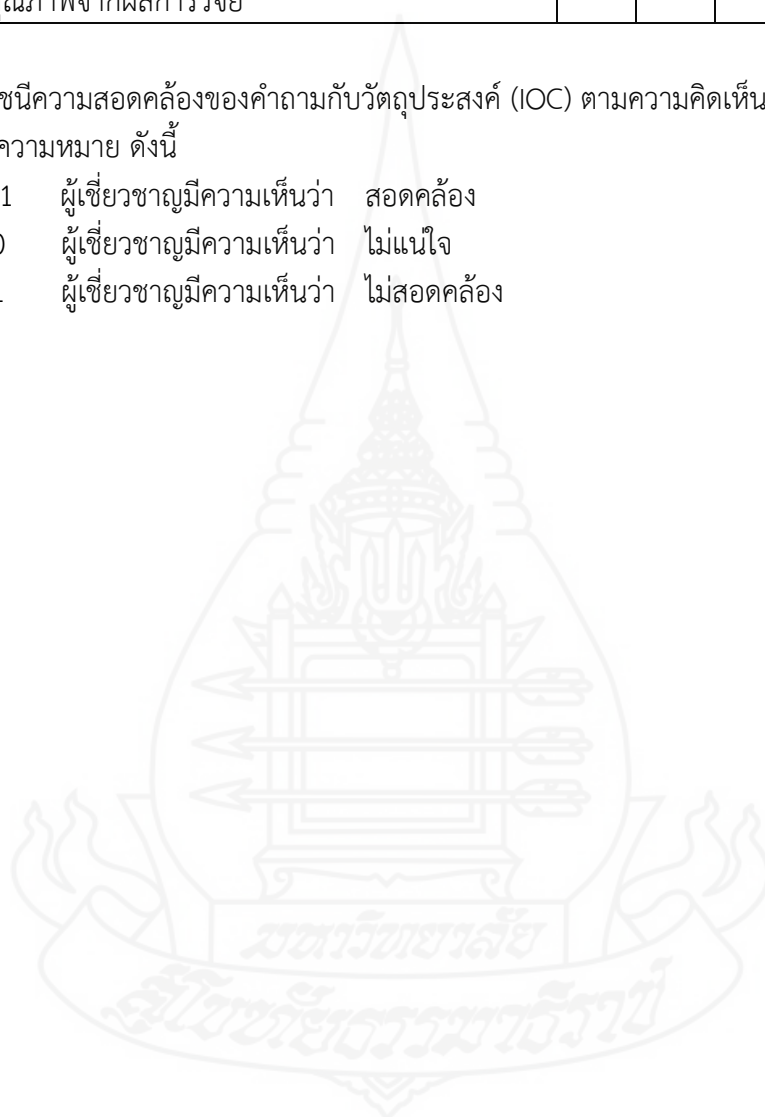
ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
34	ครูสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียนโดยพัฒนาทักษะทางสังคมและการควบคุมตนเองของผู้เรียน เพื่อสร้างความพร้อมในตัวผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และความสัมพันธ์กับผู้อื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	ครูเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	ครูแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ส่งเสริม ย้ำให้ผู้เรียนศึกษาค้นหา ความรู้ด้วยตนเองจากปัญหาที่ครูกำหนดขึ้น โดยการลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
37	ครูกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	ครูสามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนได้ทันทีที่โดยเน้นการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ						
39	การกำหนดค่านิยมหรือวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกันของครู เป็นแรงผลักดันให้เกิดนโยบายใหม่ๆ หรือการดำเนินงานใหม่ๆ ในโรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
40	ครูทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและข้ามกลุ่มสาระเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	ครูร่วมมือกันในการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นข้อมูลฐาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
42	ครูร่วมมือกันในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
43	ครูช่วยกันกำหนดวิธีการสอนที่เกิดผลดีกับนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
44	ครูเรียนรู้ร่วมกันในการออกแบบการเรียนรู้ที่ดีกว่า พร้อมปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของสถานการณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
45	ครูช่วยกันกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ ในการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
46	ครูเสียสละเวลาออกเหนือการสอนปกติเพื่อ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
47	ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูผ่านเครือข่าย สังคมออนไลน์ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ สื่อสารอื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียน และความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และเครือข่าย วิชาชีพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
49	ครูเคารพในความรู้ความสามารถของเพื่อนครูและ รับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่าง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
50	ครูช่วยกันเสริมพลังหรือสร้างแรงบันดาลใจในการ ทำงานให้เพื่อนร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน						
51	ครูวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้และความ ต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลในระหว่าง การจัดการเรียนการสอนก่อนลงมือทำวิจัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
52	ครูนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาวางแผนการวิจัยหรือ ทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนาปรับปรุง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
53	ครูศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบ แนวคิดการวิจัยหรือแนวทางการ แก้ปัญหาการเรียนการสอนของครู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
54	ครูเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยโดย ใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
55	ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการสอนหรือสื่อและ เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมจากงานวิจัยในชั้น เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
56	ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของครู	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
57	ครูได้เผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของตนให้เพื่อนร่วมงานได้รับทราบในหลายช่องทาง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
58	ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพจากผลการวิจัย	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

ดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แปลความหมาย ดังนี้

- +1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า สอดคล้อง
- 0 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ
- 1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง

ค่าความเที่ยง (Reliability)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	9.4
	Excluded ^a	288	90.6
	Total	318	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.957	.963	58

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
curriculum1	3.83	.648	30
curriculum2	4.03	.765	30
curriculum3	4.03	.669	30
curriculum4	4.03	.414	30
curriculum5	4.07	.740	30
curriculum6	3.90	.305	30
curriculum7	3.43	.504	30
curriculum8	3.27	.450	30
curriculum9	3.90	.305	30
media1	4.43	.504	30
media2	4.07	.365	30
media3	3.87	.346	30
media4	3.43	.504	30
media5	3.47	.507	30
media6	3.20	.664	30

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
media7	3.83	.747	30
media8	4.03	.490	30
learning1	4.43	.504	30
learning2	4.07	.583	30
learning3	3.77	.430	30
learning4	3.57	.504	30
learning5	3.90	.305	30
learning6	3.73	.583	30
learning7	3.90	.305	30
learning8	3.60	.498	30
learning9	4.57	.504	30
learning10	4.07	.583	30
learning11	4.53	.507	30
learning12	4.30	.596	30
learning13	4.30	.466	30
classroom1	4.50	.509	30
classroom2	3.93	.691	30
classroom3	4.57	.504	30
classroom4	4.37	.615	30
classroom5	4.40	.498	30
classroom6	4.60	.498	30
classroom7	4.33	.479	30
classroom8	4.40	.498	30
plc1	4.27	.640	30
plc2	3.37	.490	30
plc3	3.43	.504	30
plc4	3.00	.643	30
plc5	3.67	.547	30
plc6	3.07	.691	30

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
plc7	2.93	.521	30
plc8	4.20	.610	30
plc9	3.20	.407	30
plc10	3.43	.504	30
plc11	3.90	.305	30
plc12	3.90	.305	30
project1	3.90	.305	30
project2	3.90	.305	30
project3	3.23	.430	30
project4	3.57	.504	30
project5	3.67	.479	30
project6	3.90	.305	30
project7	3.40	.498	30
project8	3.90	.305	30

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item Means	3.871	2.933	4.600	1.667	1.568	.186	58
Item Variances	.263	.093	.585	.492	6.284	.016	58
Inter-Item Covariances	.073	-.076	.276	.352	-3.636	.002	58
Inter-Item Correlations	.308	-.236	1.000	1.236	-4.230	.037	58

Item-Total Statistics					
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
curriculum1	220.67	247.333	.458	.	.957
curriculum2	220.47	245.913	.441	.	.957
curriculum3	220.47	244.533	.579	.	.956
curriculum4	220.47	249.706	.551	.	.956
curriculum5	220.43	246.461	.434	.	.957
curriculum6	220.60	251.007	.619	.	.956
curriculum7	221.07	247.168	.610	.	.956
curriculum8	221.23	250.392	.456	.	.957
curriculum9	220.60	252.386	.475	.	.957
media1	220.07	245.513	.717	.	.956
media2	220.43	251.013	.513	.	.956
media3	220.63	250.585	.583	.	.956
media4	221.07	248.616	.517	.	.956
media5	221.03	248.654	.511	.	.956
media6	221.30	248.010	.413	.	.957
media7	220.67	246.506	.428	.	.957
media8	220.47	247.637	.597	.	.956
learning1	220.07	246.547	.650	.	.956
learning2	220.43	248.599	.443	.	.957
learning3	220.73	249.857	.518	.	.956
learning4	220.93	246.340	.663	.	.956
learning5	220.60	252.386	.475	.	.957
learning6	220.77	246.392	.565	.	.956
learning7	220.60	251.007	.619	.	.956
learning8	220.90	245.817	.705	.	.956
learning9	219.93	245.926	.690	.	.956
learning10	220.43	247.978	.477	.	.957

Item-Total Statistics					
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
learning11	219.97	247.068	.612	.	.956
learning12	220.20	247.407	.497	.	.956
learning13	220.20	249.200	.521	.	.956
classroom1	220.00	249.931	.429	.	.957
classroom2	220.57	247.702	.409	.	.957
classroom3	219.93	249.513	.460	.	.957
classroom4	220.13	246.257	.541	.	.956
classroom5	220.10	249.472	.468	.	.957
classroom6	219.90	249.128	.490	.	.956
classroom7	220.17	247.247	.637	.	.956
classroom8	220.10	246.438	.665	.	.956
plc1	220.23	247.909	.435	.	.957
plc2	221.13	247.154	.629	.	.956
plc3	221.07	248.685	.513	.	.956
plc4	221.50	246.879	.484	.	.957
plc5	220.83	246.006	.629	.	.956
plc6	221.43	245.013	.536	.	.956
plc7	221.57	246.461	.633	.	.956
plc8	220.30	246.148	.552	.	.956
plc9	221.30	250.976	.461	.	.957
plc10	221.07	249.857	.438	.	.957
plc11	220.60	251.007	.619	.	.956
plc12	220.60	251.007	.619	.	.956
project1	220.60	251.007	.619	.	.956
project2	220.60	251.007	.619	.	.956
project3	221.27	250.754	.451	.	.957
project4	220.93	248.478	.526	.	.956

Item-Total Statistics					
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
project5	220.83	249.868	.461	.	.957
project6	220.60	251.007	.619	.	.956
project7	221.10	250.231	.419	.	.957
project8	220.60	251.007	.619	.	.956

ภาคผนวก ง
หนังสือประสานงาน

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑๒

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางมนทิพย์ บุญมณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต ท่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามโครงการ การศึกษาค้นคว้า อิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้ เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับ รายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๑)ฯ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.พมรศรี ชูรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามโครงการศึกษาค้นคว้า อิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัยทาง สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๔-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๑)ฯ

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางเบญจวรรณ รัตนะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามโครงการศึกษาค้นคว้า อิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๓๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๔๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ภาวะผู้นำทาง
วิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากโรงเรียนทุ่งใหญ่
วิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๙๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ราชมั่งคณาภิเษก

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก โรงเรียนทุ่งใหญ่เฉลิมราชอนุสรณ์ราชมั่งคณาภิเษก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๙๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเสม็ดจวนวิทยาคม

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากโรงเรียนเสม็ดจวนวิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๙๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากโรงเรียนกรุงหยันวิทยาคาร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๙๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งสังพิทยาคม

ด้วยนางชนิษฐา สุขทิพย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสทวิทยาเขตทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากโรงเรียนทุ่งสังพิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐-๘๓๓๙-๑๘๓๖-๓

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางชนิษฐา สุขทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	4 ตุลาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พ.ศ. 2545
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ

